ΟΛΥΜΠΟΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΕΥΧΟΣ 175 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΟΛΥΜΠΟΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 175 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΤΡΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Σ.Ε.Ο.)

Σωματείο αναγνωρισμένο από τον Ε.Ο.Τ. και τη Γ.Γ. Αθλητισμού, μέλος της Ομοσπονδίας Φυσιολατρικών Ορειβατικών Εκδρομικών Σωματείων Ελλάδος (Ο.Φ.Ο.Ε.Σ.Ε.) και της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ορειβασίας-Αναρρίχησης (Ε.Ο.Ο.Α.).

ΓΡΑΦΕΙΑ - ΕΝΤΕΥΚΤΗΡΙΑ
Πλατεία Αριστοτέλους 5 - ΤΚ 54624
Τηλ. **2310 224.710**, Fax **2310 239.859**

ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ
Ολύμπου - «**Γιώσος Αποστολίδης**», υψόμετρο **2.700**μ.
Τηλ. **23510 82.840**
Υπεύθυνος: **Δημήτρης Ζορμπάς**

Χορτιάτη - «**Νίκος Παπαδόπουλος**», υψόμετρο 1.000 μ.

ΣΤΟ INTERNET
www.seoreivaton.gr
info@seoreivaton.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Σύλλογος Ελλήνων Ορειβατών
Πλ. Αριστοτέλους 5 - 546 24, Θεσσαλονίκη
Τηλ. **2310 224.710**, fax **2310 239.859**

Κωδικός: **1007**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
Άννα Καλαϊτζή & ΣΙΑ Ε.Ε.
Τηλ. **2310 331315**
www.elliniko-panorama.gr

Εξώφυλλο τεύχους 175

Η Δρακόλιμνη του Σμόλικα
Φωτ.: Μιχάλης Βαμβακάς

Οπισθόφυλλο

Μικρός Βυρός Σερρών
Φωτ.: Νίκος Αμοιρίδης

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
Α. Γιαννικόπουλος
Ιπποκράτους 1, 546 43 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 2310 821.900 Fax 2310 865.636

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Γιαννικόπουλος Ανέστης
Μπαλτατζής Θανάσης
Δέγκα Ευδοκία
Αμοιρίδης Νίκος
Τσιρανίδου Κυριακή

ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ
Κάθε χειρόγραφο δημοσιευμένο ή μη **δεν επιστρέφεται**. Τα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν πάντοτε τις απόψεις του Συλλόγου.

GREEK MOUNTAINEERING CLUB (S.E.O.)
Aristotelous 5 Square, 546 24, Thessaloniki
Tel. **(+30) 2310 224.710**
Fax **(+30) 2310 239.859**

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ - ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ:
Σύλλογος Ελλήνων Ορειβατών, Πλ. Αριστοτέλους 5, ΤΚ 546 24, Θεσσαλονίκη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛ. 08 **Πάσχα στην Τήνο**

ΣΕΛ. 22 **Τρεις ημέρες στη μαγεία της Πίνδου**

ΣΕΛ. 36 **20ο TROFEO MEZZALAMA**

ΣΕΛ. 42 **Η ανάληψη κινδύνου στην ορειβασία και την αναρρίχηση**

ΣΤΗΛΕΣ

Το Τρίμηνο του ΣΕΟ
Πρόγραμμα Αναβάσεων
Πρόγραμμα Αναρριχητών
Φωτογραφική Γκαλερί

ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΤΗΝΟ

ΤΡΕΙΣ ΜΕΡΕΣ ΣΤΗΝ ΠΙΝΔΟ

20ο TROFEO MEZZALAMA

Το τρίμηνο του Σ.Ε.Ο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ - ΑΝΑΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΚΟΡΥΦΕΣ

Α/Α	Ημερ/νία	Βουνό	Κορυφή	Υψόμετρο	Υ.Δ.	Άτομα
1	14-03-2015	ΟΛΥΜΠΟΣ	ΣΚΟΥΡΤΑ	2.485	1.485	5
2	21-03-2015	ΣΜΟΛΙΚΑΣ	ΜΟΣΙΑ	2.554	1.104	2
3	22-03-2015	ΟΛΥΜΠΟΣ	ΜΠΑΡΜΠΑΛΑΣ	1.345	905	32
4	29-03-2015	ΒΟΪΟ	ΜΙΚΡΗ ΟΝΤΡΙΑ	1.530	460	14
5	29-03-2015	ΒΟΪΟ	ΜΕΓΆΛΗ ΟΝΤΡΙΑ	1.589	519	12
6	05-04-2015	ΠΙΕΡΙΑ	ΦΛΑΜΠΟΥΡΟ	2.188	1.688	19
7	11-04-2015	ΤΗΝΟΣ	ΤΣΙΚΝΙΑΣ	727	712	28
8	26-04-2015	ΒΟΡΑΣ	ΣΟΚΟΛ	1.822	1.442	16
9	26-04-2015	ΒΟΡΑΣ	ΝΙΤΣΕ	1.824	1.444	7
10	01-05-2015	ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ	ΒΕΛΟΥΧΙ	2.313	453	78
11	02-05-2015	ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ	ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ	2.099	1.349	38
12	03-05-2015	ΧΕΛΙΔΟΝΑ	ΧΕΛΙΔΟΝΑ	1.974	1.104	57
13	10-05-2015	ΟΛΥΜΠΟΣ	ΛΙΒΑΔΑΚΙ	2.070	1.010	22
14	17-05-2015	ΚΙΤΡΟΣ	ΚΙΤΡΟΣ	2.422	1.422	4
15	24-05-2015	ΠΙΕΡΙΑ	ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΑ	1.680	1.110	14
16	24-05-2015	ΠΙΕΡΙΑ	ΛΑΠΟΥΣΙ	2.005	1.435	18
17	31-05-2015	ΣΜΟΛΙΚΑΣ	ΓΕΡΟΣ	2.631	1.775	12
18	01-06-2015	ΤΡΑΠΕΖΙΤΣΑ	ΤΡΑΠΕΖΙΤΣΑ	2.024	1.497	32
19	14-06-2015	ΦΑΛΑΚΡΟ	ΧΑΛΙ	1.567	737	20

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ - ΔΙΑΣΧΙΣΕΙΣ

Α/Α	Ημερ/νία	Βουνό	Διάσχιση	Διάρκεια	Άτομα
1	15-03-2015	ΠΑΪΚΟ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΠΡΑΜΑΤΑΡΙ – ΘΕΟΔΩΡΑΚΙ	6 ώρες	46
2	11-04-2015	ΤΗΝΟΣ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΜΥΡΣΙΝΗ – ΟΡΜΟΣ ΛΙΒΑΔΑΣ – ΦΑΛΑΤΑΔΟΣ	5 ώρες	14
3	12-04-2015	ΤΗΝΟΣ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΞΥΝΑΡΑ – ΑΓΑΠΗ – ΒΩΛΑΞ	5 ώρες	42
4	13-04-2015	ΤΗΝΟΣ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΤΑΡΑΜΠΑΔΟΣ - ΧΩΡΑ	5 ώρες	36
5	19-04-2015	ΜΕΝΟΙΚΙΟ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΦΥΛΑΚΙΟ ΑΡΤΕΜΙΣ – ΜΟΝΗ Τ.ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ	6 ώρες	32
6	26-04-2015	ΒΟΡΑΣ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΠΟΖΑΡ – ΚΟΥΝΟΥΠΙΤΣΑ - ΠΟΖΑΡ	5 ώρες	12
7	02-05-2015	ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΑΝΙΑΔΑ – ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ – ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΟ	8 ώρες	14
8	10-05-2015	ΟΛΥΜΠΟΣ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΠΡΙΟΝΙΑ – ΛΙΒΑΔΑΚΙ – ΛΙΤΟΧΩΡΟ	7 ώρες	19
9	17-05-2015	ΒΕΡΜΙΟ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΞΗΡΟΛΙΒΑΔΟ – ΑΣΟΥΡΜΠΑΣΗ – ΣΕΛΙ	6 ώρες	31
10	30-05-2015	ΒΟΪΔΟΜΑΤΗΣ	ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ – ΓΕΦΥΡΑ ΑΡΙΣΤΗΣ - ΚΛΕΙΔΩΝΙΑ	5 ώρες	32
11	31-05-2015	ΣΜΟΛΙΚΑΣ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΠΑΔΕΣ- ΔΡΑΚΟΛΙΜΝΗ – ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	10 ώρες	23
12	14-06-2015	ΦΑΛΑΚΡΟ	ΔΙΑΣΧΙΣΗ: Κ. ΝΕΥΡΟΚΟΠΙ – ΚΟΡ. ΑΓ. ΠΝΕΥΜΑ - ΒΩΛΑΚΑΣ	8 ώρες	20

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Α/Α	Ημερομηνία	Περιοχή	Διαδρομή	Υ.Δ.	Β.Δ.	Σχοινοσυντροφιά
1	15/04/15	ΤΕΜΠΗ	ΚΑΛΙΓΟΥΛΑΣ	25	7a	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ
2	15/04/15	ΤΕΜΠΗ	ΝΑΝΤΙΑ	15	6b+	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ
3	15/04/15	ΤΕΜΠΗ	ΤΑΞΙΔΙΑΡΑ ΨΥΧΗ	35	6b+	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ
4	15/04/15	ΤΕΜΠΗ	ΜΑΡΙΑ	15	6b	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ
5	05/02/15	ΜΕΤΕΩΡΑ-ΔΙΣΚΟΠΟΤΗΡΟ	ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΑΥΓΩΝ	120	V+	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ-ΖΑΡΡΑΣ
6	05/02/15	ΜΕΤΕΩΡΑ-ΑΜΠΑΡΙΑ	ΜΑΤΙ ΤΗΣ ΓΟΡΓΟΝΑΣ	120	VI-	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ-ΠΟΛΑΤΣΙΔΟΥ-ΧΡΙΣΤΑΚΗ(ΟΑΛΘ)
7	05/03/15	ΜΕΤΕΩΡΑ-ΚΑΜΠΑΝΑ	ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΑΜΠΑΝΑΣ	110	VII-	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ-ΠΟΛΑΤΣΙΔΟΥ(ΟΑΛΘ)
8	04/04/15	ΖΗΛΝΙΑ -ΟΛΥΜΠΟΣ	ΣΤΙΓΜΉ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ -ΕΞΟΔΟ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΈΝΟΣ ΚΑΡΠΟΣ	180	VIII	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ-ΚΑΜΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΟΑΛΘ)
9	15/04/15	ΕΠΤΑΜΥΛΟΙ-ΣΕΡΡΕΣ	BLACK SUGAR	15	7a	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ
10	15/04/15	ΕΠΤΑΜΥΛΟΙ-ΣΕΡΡΕΣ	ΓΕΡΑΚΙ	15	6c+	ΤΣΑΒΔΑΡΗΣ
11	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	THANATOS	8	6b	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
12	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	CYBORG		6b	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
13	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	CONGORILA		6b+	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
14	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	SCARLET SPIDER	12	6a	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
15	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	ANGEL	22	6a	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
16	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	SPIDERMAN	10	6a	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
17	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	BLACK SPIDER	10	5b	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
18	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	THANATOS	8	6b	ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ
19	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	CYBORG		6b	ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ
20	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	CONGORILA		6b+	ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ
21	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	SCARLET SPIDER	12	6a	ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ
22	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	ANGEL	22	6a	ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ
23	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	SPIDERMAN	10	6a	ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ
24	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	BLACK SPIDER	10	5b	ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ
25	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	THANATOS	8	6b	ΣΑΧΠΑΖΙΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Α/Α	Ημερομηνία	Περιοχή	Διαδρομή	Υ.Δ.	Β.Δ.	Σχοινοσυντροφιά
26	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	CYBORG		6b	ΣΑΧΠΑΖΙΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
27	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	CONGORILA		6b+	ΣΑΧΠΑΖΙΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
28	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	SCARLET SPIDER	12	6a	ΣΑΧΠΑΖΙΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
29	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	ANGEL	22	6a	ΣΑΧΠΑΖΙΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
30	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	SPIDERMAN	10	6a	ΣΑΧΠΑΖΙΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
31	10/04/15	ΜΙΚΡΟΣ ΒΥΡΟΣ	BLACK SPIDER	8	5b	ΣΑΧΠΑΖΙΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
32	17/04/15	ΦΑΡΑΓΓΑΚΙ	ΜΕ ΕΥΛΑΒΙΑ	15m	6a	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
33	17/04/15	ΦΑΡΑΓΓΑΚΙ	ΛΙΒΕΛΟΥΛΙ	20m	5c+	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
34	17/04/15	ΦΑΡΑΓΓΑΚΙ	ΣΧΙΣΜΟΥΛΑ	10m	6b	ΓΚΟΓΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
35	19/04/15	ΖΗΛΝΙΑ -ΟΛΥΜΠΟΣ	ΚΟΨΗ ΤΩΝ ΑΕΤΩΝ	220m	VII-	ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ -ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ
36	01/06/15	ΖΗΛΝΙΑ -ΟΛΥΜΠΟΣ	ΤΑΡΑΝΤΟΥΛΑ	220m	VII-	HUNINGTON(ΘΑΛΘ)-ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ
37	24/05/15	ΜΕΤΕΩΡΑ	ΔΙΣΚΟΠΟΤΗΡΟ	130m	VI+	ΧΟΥΡΣΟΥΛΙΔΗΣ-ΑΜΟΙΡΙΔΗΣ Ε.Ε.-ΚΑΛΕΣΗ Κ.
38	24/05/15	ΜΕΤΕΩΡΑ	ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΑΥΓΩΝ	120	V+	ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ-ΤΣΙΡΑΝΙΔΟΥ-ΚΑΝΔΙΛΑΣ
39	24/05/15	ΜΕΤΕΩΡΑ	ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΑΥΓΩΝ	120	V+	ΝΤΑΟΥΦΑΣ- ΚΑΛΑΝΤΑΡΙΔΟΥ
40	23/05/15	ΜΕΤΕΩΡΑ	ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΙΑ	220m	V+	ΧΟΥΡΣΟΥΛΙΔΗΣ - ΝΤΑΟΥΦΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟ ΣΚΙ

Α/Α	Ημερ/νία	Βουνό	Διαδρομή	Υ.Δ.
1	29-03-15	ΟΛΥΜΠΟΣ	ΓΚΟΡΤΣΙΑ - ΣΚΟΥΡΤΑ	1300
2	05-04-15	ΟΛΥΜΠΟΣ	ΚΕΟΑΧ- ΣΚΟΛΙΟ	1100
3	14-04-15	ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ	ΧΚ ΒΑΣΙΛ-ΚΟΡΥΦΗ ΒΑΣ	1900
4	16-04-15	ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ	ΧΚ ΒΑΣΙΛΙΤΣΑΣ - ΔΙΣΤΡΑΤΟ	1225
5	22-04-15	BREITHORN 4165m	PLATEAU ROSA-BREITHORN	700
6	24-04-15	CERVINO	BREUIL CERVINIA-PLAN MAISON	550
7	26-04-15	MONTE ROSA	GRESSONEY - MADOVA REF	2000
8	02-05-15	MONTE ROSA	TROFEO MEZZALAMA	3,500

Νέα μέλη - Δωρεές

ΝΕΑ ΜΕΛΗ

1	Μπαλαγιάννη Παρασκευή
2	Τζούρδας Φωκίων
3	Βαμβακάς Κωνσταντίνος
4	Παπατόλιος Γεώργιος
5	Παπακωνσταντίνου Κλεάνθης
6	Σαχπαζίδης Αριστείδης
7	Καϊμάκης Μιχάλης
8	Γιάμαλη Αλεξάνδρα
9	Λαζαρίδου Αρετή
10	Μάρκου Κωνσταντίνος
11	Δούμας Δημήτριος
12	Παπαδοπούλου Μελπομένη
13	Μπέσιος Γιάννης
14	Λεβενιώτη Κατερίνα
15	Σαμλίδου Αγάπη
16	Αλβανός Γεώργιος
17	Αλμπάνης Λευτέρης
18	Βογιατζής Βασίλειος
19	Τσιγκρή Παναγιώτα
20	Γκιόκα Σωτηρία
21	Γκάλιος Γιώργος
22	Μπραΐλας Στέργιος
23	Αθανασιάδου Ελένη
24	Παπαδόπουλος Νικόλαος
25	Ψωμάς Χαρίλαος

ΔΩΡΕΕΣ

Ανωνύμως	20€

Πένθη

Το Διοικητικό Συμβούλιο, καθώς επίσης και όλα τα μέλη του Συλλόγου Ελλήνων Ορειβατών Θεσσαλονίκης εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια στον Πρόεδρο του συλλόγου Πάρι Σκουτέλη για την απώλεια του αγαπημένου του γιου.

Το Φαράγγι του Αώου

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ Ε.Ο.Ο.Α 2015 -
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ 2014 ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (900 ΒΑΘΜΟΙ ΚΑΙ ΠΑΝΩ)										
		ΚΕΦ 1	ΚΕΦ 2	ΚΕΦ 3	ΚΕΦ 4	ΚΕΦ 5	ΚΕΦ 6	ΚΕΦ 7	ΚΕΦ 8	ΣΥΝΟΛΟ
1	Ε.Ο.Σ. ΑΧΑΡΝΩΝ	72		122	128	1020	558			1900
2	Σ.Ε.Ο. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	86	157	408	352	153	22	190	56	1424
3	Ε.Ο.Σ. ΧΑΝΙΩΝ	228	79	415	176	199	160	18	32	1307
4	Ε.Ο.Σ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	145		492	184	238	64	12	75	1210
5	Ε.Ο.Σ. ΠΑΤΡΩΝ	77	121	638	176	70	68	24		1174
6	Ε.Π.Ο.Σ. ΦΥΛΗΣ	125	188	385	104	140	60	64		1066

Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (ΑΠΟ 500 ΕΩΣ 899 ΒΑΘΜΟΥΣ)										
		ΚΕΦ 1	ΚΕΦ 2	ΚΕΦ 3	ΚΕΦ 4	ΚΕΦ 5	ΚΕΦ 6	ΚΕΦ 7	ΚΕΦ 8	ΣΥΝΟΛΟ
7	Ε.Ο.Σ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	183	43	218	16	275	18	88		841
8	Π.Ο.Α.	134	133	88	64	200	70			689
9	Ε.Ο.Σ. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ	38	68	189	8	205	32	24	54	618
10	Ε.Ο.Σ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ	49	26	202	248			87		612
11	Ε.Ο.Σ. ΑΘΗΝΩΝ	50	40	293	40	100				523
12	Ο.Α.Λ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	213			116	53		36	104	522

Τήνος η χειροποίητος*

ΤΟΥ ΘΑΝΑΣΗ ΜΠΑΛΑΤΑΤΖΗ

Εμπόδια κατά την ανάβασή μας στον Τσικνιά.

Εδώ και αρκετά χρόνια ο Σ.Ε.Ο έχει καθιερώσει ως προορισμό για τις πασχαλινές διακοπές τα ελληνικά νησιά. Μετά τη Σκύρο, την Κεφαλονιά, την Άνδρο, τη Τζιά και τη Σκόπελο, σειρά είχε η Τήνος ένα παρεξηγημένο κυκλαδονήσι καθ' όσον έχει ταυτιστεί με την Μεγαλόχαρη. Και εδώ που τα λέμε δύσκολα την επιλέγει κανείς για διακοπές εκτός εάν έχει κανένα τάμα προς εκπλήρωσιν. Ειδάλλως περνάει τράνζιτ για να αποβιβασθεί στο επόμενο νησί της γραμμής ήγουν την κοσμοπολίτικη Μύκονο.

Φτάσαμε στη Ραφήνα γύρω στις τρεις το μεσημέρι Μεγάλης Παρασκευής με το Κ.Τ.Ε.Λ., το οποίο τελευταίως προσφέρει και τουριστικές υπηρεσίες. Μας διέθεσε ένα αξιοπρεπές πούλμαν με τις πλέον σύγχρονες ανέσεις όπως ρευματοδότη 220 βολτ για την φόρτιση των ακόρεστων έξυπνων κινητών, WiFi εκ των ων ουκ άνευ για την πρόσβαση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, και το σημαντικότερο έναν ευγενέστατο, νεαρό, ευρωπαϊκών προδιαγραφών οδηγό που δεν δυσανασχετούσε ούτε γκρίνιαζε με το παραμικρό, κάνοντας έτσι το ταξίδι μας πιο άνετο και ευχάριστο.
Στο λιμάνι μας ενημέρωσαν ότι οι ισχυροί άνεμοι της τάξεως των 8 μποφόρ που έπνεαν στην περιοχή δεν επέτρεπαν τον απόπλου κανενός πλοίου και έτσι θα είχαμε δίωρη καθυστέρηση. Ξεχυθήκαμε λοιπόν στις ευάριθμες ψαροταβέρνες και διστακτικά στην αρχή αλλά με μεγαλύτερο πάθος στην συνέχεια τσακίσαμε τα νοστιμότατα και μάλιστα νηστήσιμα φρέσκα καλαμαράκια, κωφεύοντας στις προειδοποιήσεις ενός καπετάνιου ότι οι άνεμοι δεν πρόκειται να κοπάσουν και ότι θα βλαστημούσαμε την ώρα και τη στιγμή που θα ανεβαίναμε στο καράβι. Δεν ξέρω τι έκαναν οι υπόλοιποι αλλά στο δικό μου τουλάχιστον τραπέζι το θέμα το αντιμετωπίσαμε ψύχραιμα και στωικά, παραγγέλνοντας άλλη μία καλαμάρια.
Τελικά, με την άδεια του λιμεναρχείου, ξεκινήσαμε στις 19.30. Τα μποφόρ είχαν

πέσει στα 6, μπουνάτσα για τους ναυτικούς, με το εύπλοο οχηματαγωγό "Θεολόγος" να στέκεται στο ύψος του ακόμη και όταν περνούσε έξω από το **ακρωτήριο του Καφηρέα** (***Κάβο Ντόρο***). Στράφι πήγαν τελικά οι δραμαμίνες που είχαμε μοιράσει στους συνορειβάτες.

Στις 24:30 έδεσε το καράβι στο λιμάνι της **Χώρας.** Ελαφρώς ταλαιπωρημένοι κατευθυνθήκαμε στο ξενοδοχείο Βυζάντιο όπου για καλωσόρισμα μας προσέφεραν λυχναράκια (πασχαλινό τηνιακό έδεσμα, κάτι σαν γλυκά τυροπιτάκια) συνοδευόμενα από τσίπουρο, και έτσι ήρθαμε κάπως στα γράδα μας.

Η υψηλή υγρασία, το ανεπαρκές κλιματιστικό και το γεγονός ότι ανακάλυψα αργά την ηλεκτρική κουβέρτα κάτω από το σεντόνι, συνετέλεσαν στο να περάσω ένα δύσκολο βράδυ. Κρύωσα.

Μ. Σάββατο. Αναχωρήσαμε όλοι μαζί, μετά το πρωινό, και μέσω των χωριών Μπερδεμιάρος, Μέσης και Στενής φτάσαμε στη **Μυρσίνη**. Μείναμε ενεοί και κεχηνότες αντικρίζοντας την ενδοχώρα. Πίσω από τον φερετζέ της θρησκευτικότητας έκρυβε τα κάλλη του ένα πανέμορφο και άγνωστο νησί που ευτυχώς δεν έγινε ακόμη τουριστικός προορισμός.

Οφιόεσσα και Υδρόεσσα ήταν τα πρώτα ονόματα της Τήνου λόγω των πολλών φιδιών και των πολλών πηγών αντιστοίχως που διέθετε και εξακολουθεί να διαθέτει. Ως προς την προέλευση της σημερινής της ονομασίας κυκλοφορούν δύο εκδοχές. Η μια ότι την οφείλει στον πρώτο οικιστή της Τήνο, αρχηγό Ιώνων αποίκων, ο οποίος έφτασε εδώ το 1130 π.Χ. και η δεύτερη στη φοινικική λέξη «tannoth» (φίδι). Σε ανασκαφές βέβαια που έγιναν βρέθηκαν όστρακα που μαρτυρούν ότι το νησί κατοικείται από την πρωτοκυκλαδική ακόμη εποχή 3000 – 2300 π.Χ.

Κατά τη διάρκεια της μακραίωνης ιστορίας του το επισκέφθηκαν, όχι φυσικά ως προσκυνητές ή τουρίστες, Πέρσες, Αθηναίοι, Μακεδόνες, Ρωμαίοι και αργότερα πειρατές διαφόρων εθνικοτήτων. Το 1207 ήρθε η ώρα των Ενετών με τους ευγενείς αδελφούς Ιερεμία και Ανδρέα Γκίζη να αναλαμβάνουν την διοίκηση της Τήνου και της γειτονικής Μυκόνου. Οι Ενετοί έμειναν μέχρι το 1715 και ούτω πως το τυχερό νησί δεν γνώρισε ουσιαστικά την οθωμανική κυριαρχία παρά μόνο πλήρωνε τον κεφαλικό φόρο.

Το 1823 άρχισε να κτίζεται ο μεγαλοπρεπής καλλιμάρμαρος ναός της Ευαγγελίστριας (ολοκληρώθηκε το 1831) στο σημείο όπου σύμφωνα με την παράδοση βρήκε την εικόνα της, μετά από όραμα,

Στην κορυφή Τσικνιάς.

Ρέμα Λιβάδας.

η μοναχή Πελαγία. Όλως συμπτωματικώς πάνω ακριβώς από τον αρχαίο ναό που ήταν αφιερωμένος στο Διόνυσο. Όπως και να 'χει το πράγμα, εδώ και πολλά χρόνια η Τήνος είναι συννυφασμένη με τη Μεγαλόχαρη και τη θαυματουργή εικόνα της, έργο του ευαγγελιστή Λουκά, και έχει γίνει πόλος έλξης χιλιάδων προσκυνητών ειδικά τον Δεκαπενταύγουστο. Αυτή τη μέρα μάλιστα διάλεξαν και το 1940 οι Ιταλοί να τορπιλίσουν το καταδρομικό "Έλλη" στο λιμάνι της Χώρας ενώ απέτιε τιμές στην Παναγία. Ήταν το έναυσμα της εισόδου της Ελλάδας στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Χωριστήκαμε σε δύο ομάδες. Η πρώτη, ορειβατική, εντοπίζουμε το μονοπάτι και ξεκινάμε την ανάβαση από τα 385 μ. για το ψηλότερο βουνό της Τήνου τον **Τσικνιά.** Η δεύτερη, περιηγητική, θα κατηφόριζε μέχρι τον οικισμό **Λιβάδα** και από εκεί διασχίζοντας το φαράγγι θα ανηφόριζε προς το χωριό **Φαλατάδος** όπου και θα μας περίμενε για το κοινό γεύμα σε ταβέρνα του χωριού.

Η άνοιξη έχει μπει για τα καλά και το νιώθουμε απολαμβάνοντας τα άπειρα ανθισμένα αγριολούλουδα. Μετά από συνεχή ανάβαση φτάνουμε στο οροπέδιο με το εκκλησάκι του **προφήτη Ηλία** στα 530 μ. Από εδώ και μέχρι την κορυφή το τοπίο γίνεται, θα 'λεγε κανείς αλπικό, με βράχια και φρύγανα. Ο καιρός είναι θαυμάσιος και το σημαντικότερο πνέουν χαμηλής έντασης άνεμοι. Η θέα από την κορυφή στα 729 μ. είναι μεγαλειώδης και η καθαρή ατμόσφαιρα μας επιτρέπει να δούμε μεγάλο μέρος των Κυκλάδων και όχι μόνο.

Η αρχαία ονομασία του βουνού ήταν Γύρας ή Γύρος, από τους Γυραιείς, μιας από τις δώδεκα αρχαίες φυλές της Τήνου. Σύμφωνα με τη μυθολογία κατά την επιστροφή των Αργοναυτών από την Κολχίδα, τα παιδιά του Βοριά, οι φτερωτοί Βορεάδες Ζήτης και Καλάϊς, λιποτάκτησαν και κατέφυγαν στο βουνό αλλά τιμωρήθηκαν από τον Ηρακλή ο οποίος τους εντόπισε και τους σκότωσε. Με το που το έμαθε ο πατέρας τους εγκατέλειψε την

έδρα του τη Θράκη και άρχισε να τους αναζητά. Βρήκε μόνον τους τάφους τους και από τον θυμό του απελευθέρωσε τους ανέμους οι οποίοι μέχρι και σήμερα δέρνουν το βουνό και όλο το νησί.

Η σημερινή του ονομασία λέγεται ότι οφείλεται στην τσίκνα (κνίσα) που αναδυόταν από τις θυσίες των ζώων στον βωμό που βρισκόταν εκεί και ήταν αφιερωμένος στον θεό των ανέμων Βορέα.

Για την κάθοδο επιλέγουμε να κατηφορίσουμε κάθετα στην πλαγιά του βουνού, ζώντας μια απίστευτη εμπειρία. Πηδάμε πάνω από αυτοσχέδιους φράκτες με κλαδιά και μεταλλικά πλέγματα που εμποδίζουν την διαφυγή των ζώων, περνάμε μέσα από ρέματα και σταματάμε κάθε τόσο να απαθανατίσουμε μικρούς καταρράκτες. Με αυτόν τον ανορθόδοξο τρόπο από πεζούλα σε πεζούλα φτάνουμε στον χωματόδρομο που οδηγεί στον οικισμό Λιβάδα και τον ακολουθούμε μέχρι τον εγκαταλελειμμένο στην τύχη του ταμιευτήρα νερού που κατασκευάστηκε το 1993 και θα υδροδοτούσε υποτίθεται το νησί (Ελλάς το μεγαλείο σου). Από εδώ ξεκινά ένα πανέμορφο μονοπάτι που κινείται μέσα στο ρέμα - φαράγγι της Λιβάδας. Νερά, πολλά νερά με απίστευτες γούρνες - κολυμπήθρες ιδανικές για βουτιές και οργιώδης βλάστηση. Μικροί λαχανόκηποι με τις αγκινάρες αυτή την εποχή στο φόρτε τους και όλων των ειδών τα οπωροφόρα, ένας επίγειος παράδεισος. Μετά το φρεσκοασβεστωμένο εκκλησάκι του αγίου Μάρκου μπαίνουμε πλέον στην τελική ευθεία για το Φαλατάδος. Έχοντας διανύσει συνολικά 12.5 χλμ. συναντιόμαστε όλοι μαζί στην ταβέρνα "Κατώι" για τα περαιτέρω, ήτοι τηνιακό αγελαδινό τυρί, τοματοκεφτέδες, λούζα (καπνιστό χοιρινό) και τοπική μπίρα "Νήσος".

Πλήρως ικανοποιημένοι επιστρέφουμε στο ξενοδοχείο και μετά την απαραίτητη οριζοντίωση βγήκαμε για σουλάτσο στα σοκάκια της όμορφης Χώρας. Η παρέα μου κι εγώ ανάψαμε ένα κεράκι στο **ναό της Ευαγγελίστριας** και καταλήξαμε, μιας και δεν θα τιμούσαμε μετά την Ανάσταση την παραδοσιακή μαγειρίτσα, στο γκουρμεδιάρικο "Κουτούκι της Ελένης" που λειτουργεί ως τέτοιο από το 1853. Η πληθωρική Ελένη πρότεινε και εμείς απεδέχθημεν λούτσους ψητούς, τυράκι με σκόρδο, αγκινάρες στο λάδι και για σαλάτα αλιφόνια (τηνιακό σταμναγκάθι). Με τα κόκκινα αυγά και τις κομψά στολισμένες λαμπάδες, γαλάζιες για τα αγοράκια και ροζ για τα κοριτσάκια (ευγενική προσφορά του ξενοδόχου μας), περάσαμε από όλες σχεδόν τις εκκλησίες της Χώρας καθολικές τε και ορθόδοξες (συνεορτάζουν το Πάσχα) και καταλήξαμε σε μια από τις τελευταίες στο παλιό λιμάνι. Οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο χριστιανικά δόγματα πέρασαν από σαράντα κύματα αλλά στο τέλος φαίνεται πως πρυτάνευσε η λογική και τα πράγματα σήμερα δείχνουν ήρεμα. Κατά την ενετοκρατία, για ευνόητους λόγους, πολλοί ορθόδοξοι ασπάσθηκαν τον καθολικισμό ενώ κατά την βυζαντινή περίοδο και την τουρκοκρατία συνέβη το αντίθετο. Σήμερα τα 2/3 των κατοίκων είναι ορθόδοξοι και το υπόλοιπο 1/3 καθολικοί.

Κυριακή του Πάσχα. Το σημερινό trekking ξεκίνησε με μια σύντομη περιήγηση στο χωριό **Λουτρά** το οποίο αν και στις μέρες μας είναι σχεδόν ακατοίκητο, στο παρελθόν έσφυζε από ζωή.

Το 1846 είχε μεταφερθεί εδώ, από το Ξώμπουργκο, η μονή και το σχολείο των Ιησουϊτών, ενός καθολικού μοναστικού τάγματος που είχε ιδρυθεί το 1539 από τον Ισπανό Ιγνάτιο Λογιόλα. Αν εξαιρέσει κανείς το γεγονός ότι οι Ιησουΐτες είχαν στείλει το πάλαι αρκετούς αιρετικούς στην πυρά κατά την περίοδο της Ιεράς Εξέτασης για να εξυγιάνουν την καθολική εκκλησία, αργότερα ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με την εκπαίδευση, και οι μέθοδοι διδασκαλίας τους αποτέλεσαν την βάση πολλών σύγχρονων εκπαιδευτικών συστημάτων. Ο στόχος τους βέβαια ήταν πάντα η διάδοση του καθολικισμού.

Στα Λουτρά λίγα χρόνια αργότερα, το 1862, λειτούργησε και ένα δεύτερο συγκρότημα (μονή και σχολή) από μια αδελφότητα γυναικών καθολικών μοναχών, τις Ουρσουλίνες, των οποίων ηγείτο

Ανάσταση στο ναό της Μεγαλόχαρης.

η πρώην διαμαρτυρομένη Αγγλίς Μαρία Άννα Ληβς. Την αδελφότητα είχε ιδρύσει το 1535 η Ιταλίδα Άγγελα Μέριτσι και την είχε αφιερώσει στην αγία Ούρσουλα. Στο έμβλημά τους, πάνω από τον Σταυρό του Ιησού, υπήρχε ο αστερισμός της Μικρής Άρκτου = λατ. Ursus υποκοριστικό Ursula εξ' ου και Ουρσουλίνες, με τον πολικό αστέρα να τις οδηγεί στον δρόμο της αγάπης. Οι μοναχές αυτές ζούσαν μέσα στον κόσμο αλλά ήσαν αφιερωμένες στο θεό. Μέχρι το 1984 που έπαψε οριστικά να λειτουργεί η σχολή, ανοικτή σε όλα τα δόγματα και τις θρησκείες, συνέβαλε τα μέγιστα στη μόρφωση και τη γενικότερη εκπαίδευση των κοριτσιών της Τήνου και όχι μόνον.

Επόμενος σταθμός μας το χωριό **Ξυνάρα**, έδρα της καθολικής αρχιεπισκοπής, που βρίσκεται στα ριζά του επιβλητικού βράχου του Ξώμπουργκου, ύψους 540 μ. Οι λιγοστοί κάτοικοί του έστρεφον ήδη επί της πυράς τον οβελόν και μας πρότειναν να περάσουμε αργότερα για μεζέ. Κάπου εκεί λίγο μετά την είσοδο του χωριού ξεκινά και ένα από τα μονοπάτια για την κορυφή το οποίο και ακολουθούμε. Περνάμε από το ναό της Ιεράς Καρδίας του Ιησού και συνεχίζουμε την ανάβαση ανάμεσα στα ερείπια του κάστρου, ό,τι έχει απομείνει από την τέλεια οχυρωμένη πρωτεύουσα του νησιού επί ενετοκρατίας. Το κάστρο μέχρι την ανατίναξή του από τους Τούρκους το 1715 ονομαζόταν "Κάστρο της Αγίας Ελένης". Στη συνέχεια μετονομάστηκε σε "Ξώμπουργκο" από το ιταλικό Sobborgo, το οποίο με τη σειρά του προέρχεται από το λατινικό Suburbium (Sub=κάτω και urbs=πόλη) που τότε σήμαινε συνοικία έξω από τα τείχη της πόλης και σήμερα προάστιο. Φτάνοντας στην κορυφή αντικρίζουμε ένα μεγαλοπρεπή μαρμάρινο σταυρό, στη θέση που υπήρχε παλιά η εκκλησία της αγίας Ελένης. Η θέα από τον γρανιτένιο βράχο είναι μοναδική προς όλα τα

Η πορεία προς το Ξώμπουργκο.

Στην κορυφή του Ξώμπουργκου.

Η καμάρα τ' Αγαπιού.

σημεία του ορίζοντα. Για την κατάβαση επιλέγουμε άλλο πιο σύντομο μονοπάτι το οποίο μας οδηγεί στο κέντρο της Ξυνάρας με τις εντυπωσιακές εκκλησίες της Παναγίας του Ροδαρίου (Μητρόπολη της Καθολικής Αρχιεπισκοπής) και των Αποστόλων Πέτρου και Παύλου.

Όλοι μαζί προωθούμαστε με το λεωφορείο μέχρι το χωριό **Σκαλάδος** όπου και χωριζόμαστε σε δύο ομάδες με κοινό στόχο το χωριό **Βωλάξ**. Η περιηγητική θα το προσεγγίσει επί τροχών ενώ η ορειβατική πεζοπορώντας μέσω του χωριού **Αγάπη**. Το ραντεβού μας είναι σε ταβέρνα του χωριού για το κοινό πασχαλινό τραπέζι.

Το καταπράσινο μονοπάτι μας οδηγεί βαθειά στην ρεματιά της **Γρίζας** με τρεχούμενα νερά και εγκαταλελειμμένους νερόμυλους. Πανδαισία χρωμάτων και αρωμάτων. Αγνοούμε την διακλάδωσή του προς το Σκλαβοχώρι, πατρίδα ενός από τους πιο σημαντικούς ζωγράφους του 19ου αιώνα, του Νικολάου Γύζη, και συνεχίζουμε ανηφορίζοντας για το χωριό Αγάπη, σκαρφαλωμένο στην πλαγιά του όρους Καυκάρια.

Η Τήνος διαθέτει ένα τεράστιο δίκτυο μονοπατιών συνολικού μήκους 400 χιλιομέτρων, μεγάλο μέρος του οποίου (270 χλμ.) κατέγραψε και σημάδεψε ο ελληνοαυστριακής καταγωγής Κάρολος Μέρλιν. Το 2007 μάλιστα σε γόνιμη συνεργασία με τις εκδόσεις 'Ανάβαση', κυκλοφόρησε έναν εξαιρετικό πεζοπορικό και περιηγητικό, 1: 25.000 χάρτη της Τήνου.

Όταν πρωτοάκουσα το όνομά του το μυαλό μου πήγε στα γνωστά πορτοκάλια όμως μετά από ενδελεχή έρευνα ανακάλυψα ότι πρόκειται περί απλής συνωνυμίας με τον Γάλλο Charles William Louis Merlin της γνωστής οικογένειας Merlin de Douai, ο οποίος το 1839 εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα ως γραμματέας του αγγλικού προξενείου και αργότερα εξελίχθη σε διευθυντή της Ιονικής Τράπεζας. Ο εγγονός του, γεωπόνος Σίδνευ Μέρλιν, το 1902 ηρραβωνίσθη την διακρινομένη επί καλλονή και αρτία μορφώσει δεσποινίδα Ζαΐρα Θεοτόκη, κόρη του γνωστού Κερκυραίου πρωθυπουργού και εισήγαγε και εκαλλιέργησεν εις την Κέρκυρα το ιαπω-

Η φιλοξενία στο μεγαλείο της. Προσφορά γλυκών στο χωριό Αγάπη.

νικόν εσπεριδοειδές κουμ κουάτ ως επίσης και την καλλιφορνέζικη ποικιλία ομφαλοφόρων πορτοκαλιών (Washington navel) τα γνωστά πλέον τοις πάσι ακούκοντσα πορτοκάλια Μέρλιν...

Με το που μπήκαμε στο χωριό, αρχίσαμε να περιδιαβαίνουμε τα όμορφα δαιδαλώδη στενά του. Συγκινηθήκαμε ιδιαίτερα όταν μια κυρία η οποία έπαιζε με τα εγγόνια της με το που μας αντελήφθη έτρεξε στο εσωτερικό του σπιτιού της και επανήλθε με τρεις κουβάδες κουλουράκια. Δεν έμεινε κανείς παραπονεμένος... Λίγα σπίτια μετά, κάποιοι τυχεροί δοκίμασαν και από το κοκορέτσι των γειτόνων που μόλις είχε αφαιρεθεί από τη σούβλα. Αυτό που μας εντυπωσίασε ιδιαίτερα εκτός φυσικά από τους φιλόξενους κατοίκους ήταν ένα καμαρόσκεπο δρομάκι. Οι καμάρες είναι το σήμα κατατεθέν όλων των χωριών της Τήνου αλλά η συγκεκριμένη ξεχώριζε λόγω του μεγάλου μήκους της, σχεδόν 50 μέτρα, και φυσικά λόγω της γνωστής για τους περίφημους μαραθοκεφτέδες ταβέρνας «Καμάρα τ' Αγαπιού» που βρίσκεται από κάτω της. Η κατασκευή τους είναι ιδιαίτερη. Για να στηθεί μια καμάρα έπρεπε η απόσταση των δυο τοίχων που θα την στήριζαν να μην υπερβαίνει τα 2,5 με 3 μέτρα ώστε να μπορεί να καλυφθεί το κενό με τις φίδες ή τράβες, τους κορμούς δηλαδή της Αρκεύθου της Φοινικικής (Juniperus phoenicea) ενός αργά αναπτυσσόμενου κυπαρισσοειδούς, ιδιαίτερα όμως ανθεκτικού στους μύκητες και τα έντομα. Οι φίδες αυτές συγκρατούσαν με την σειρά τους τις πλάκες σχιστόλιθου και των άλλων υλικών της οροφής. Το συγκεκριμένο θαμνόδενδρο ευδοκιμούσε παλιά στην Τήνο αλλά από τη μια οι άνθρωποι με την υλοτόμηση, και από την άλλη οι κατσίκες που το προτιμούσαν αντί του αγκαθωτού πουρναριού, έχει σχεδόν εκλείψει.

Κατενθουσιασμένοι από την Αγάπη συνεχίζουμε για τη **Βωλάξ**. Το μονοπάτι κάπου χάνεται κάπου το βρίσκουμε και γενικώς αυτοσχεδιάζουμε. Το τοπίο όσο πλησιάζουμε στο χωριό μοιάζει σεληνιακό με διάσπαρτους, σχεδόν σφαιρικούς, γρανιτένιους βράχους διαφόρων μεγεθών, που σου δίνουν την αίσθηση ότι έπεσαν από τον ουρανό. Δεν είναι όμως ούτε μετεωρίτες ούτε έχουν καμία σχέση με πέτρες από το βυθό της θάλασσας. Όλα ξεκινούν από το μάγμα, το οποίο είναι ένα διάπυρο τήγμα πετρωμάτων που κινείται πάρα πολύ αργά από τον μανδύα προς τον φλοιό της γης. Η ρευστή αυτή μάζα όταν εξέρχεται στην επιφάνεια της γης καλείται λάβα και δημιουργεί τα ηφαιστειακά πετρώματα. Εάν όμως δεν βρει κάποια δίοδο, ψύχεται αργά και στερεοποιείται στο εσωτερικό του φλοιού της γης και δημιουργεί τα πλουτώνια πετρώματα. Ένα από αυτά είναι και ο γρανίτης. Μετά από πάρα πολλά χρόνια και όταν αποσαθρωθούν τα υπερκείμενα πετρώματα έρχεται και ο γρανίτης στην επιφάνεια, όπου αφού υποστεί διάβρωση χημική και μηχανική μας δίνει το αποτέλεσμα που βλέπουμε σήμερα.

Η Βωλάξ οφείλει το όνομά της στους συγκεκριμένους στρόγγυλους βράχους που την περιβάλλουν οι οποίοι θυμίζουν βώλους, δήλα δη ομοιογενείς μάζες σφαιρικού σχήματος. Το άρθρο «η» αναφέρεται στην περιοχή με τους βώλους – βωλάκους – στην ντοπιολαλιά βωλάκ'ς, εξ' ου και Βωλάξ. Το χωριό φημιζόταν από παλιά για τους καλαθοπλέκτες του. Σήμερα είναι ελάχιστοι αυτοί που συνεχίζουν να ασκούν το επάγγελμα, όμως υπάρχουν.

Σύσσωμος ο σύλλογος συμμετείχε στο τερψιλαρύγγιο πασχαλινό τραπέζι, διανθισμένο με διάφορες τοπικές λιχουδιές και εξαιρετικό κρασί σε ταβέρνα του χωριού.

Δευτέρα του Πάσχα. Προτελευταία μέρα μας στο νησί. Η μέρα μας ξεκινά με επίσκεψη στον **Πύργο** ένα πανέμορφο κεφαλοχώρι άρρηκτα συνδεδεμένο με το μάρμαρο και την καλλιτεχνική του επεξεργασία, πραγματικό μουσείο γλυπτικής. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το γεγονός ότι από εδώ κατάγονταν ορισμένοι από τους σημαντικότερους γλύπτες της Ελλάδος όπως ο Φιλιππότης, ο Χαλεπάς κ.α. αλλά και ο ζωγράφος Νικηφόρος Λύτρας. Θαυμάσαμε τα υπέροχα μαρμάρινα υπέρθυρα των σπιτιών και φυσικά επισκεφθήκαμε

το μουσείο μαρμαροτεχνίας, όπως επίσης και το μοναδικό νεκροταφείο με τις εντυπωσιακές (οι περισσότερες ανορθόγραφες) επιτύμβιες πλάκες, όλες σχετικές με τα επαγγέλματα των αποδημησάντων.
Μετά από ένα τσίπουρο και το φημισμένο γαλακτομπούρεκο στην πλατεία με τον πλάτανο, κινήσαμε όλοι μαζί για το καταπράσινο χωριό **Καρδιανή** στην πλαγιά του βουνού Πατέλες το οποίο παρεμπιπτόντως είχε πανηγύρι.
Ξεχυθήκαμε στα γραφικά δρομάκια ξεκινώντας από ψηλά, εκεί όπου στέκει ο μεγαλοπρεπής ορθόδοξος ναός της **Αγίας Τριάδος** με τη μοναδική θέα προς την Σύρο και τη Γυάρο. Στη συνέχεια κατηφορίσαμε προς το κέντρο του χωριού θαυμάζοντας τις, εξαιρετικής αισθητικής, καμαρόσκεπες βρύσες με τα λαξευμένα πλυσταριά. Αφού κάναμε μια μικρή στάση στην κεντρική πλατεία με τον καθολικό ναό των Γενεθλίων της Θεοτόκου της Κιουράς – Κυρίας και το σιντριβάνι με τους μαρμάρινους βάτραχους, καταλήξαμε στον χώρο του πανηγυριού όταν ήταν ήδη όλα έτοιμα. Αφθονία ψητών και κρασιού. Οι άψογοι Αμφιτρύωνες πηγαινοέρχονταν συνεχώς φορτωμένοι με δίσκους φροντίζοντας να μην μας λείψει τίποτε. Όμως και ο ΣΕΟ ανταπέδωσε συμμετέχοντας σύσσωμος στον χορό.
Πλήρως ικανοποιημένοι αλλά εν τω βάθει λυπημένοι (αφήναμε το γάμο πηγαίνοντας, στην κυριολεξία, για πουρνάρια) αποχωρήσαμε με προορισμό το χωριό **Ταραμπάδος.** Στόχος μας να δούμε εκ του σύνεγγυς τους περίφημους περιστεριώνες της Τήνου. Το λεωφορείο μας άφησε έξω από το χωριό και αρχίσαμε να κατηφορίζουμε προς την ρεματιά όπου

Από το πανηγύρι στην Καρδιανή.

Ταραμπάδος. Στη ρεματιά με τους περιστεριώνες.

βρίσκονται οι περισσότεροι και ίσως ορισμένοι από τους παλιότερους περιστεριώνες. Μοναδικά, διώροφα, έργα τέχνης 'πετροκεντήματα' φτιαγμένα από σχιστόλιθο. Στον κάτω όροφο φυλάσσονταν τα γεωργικά εργαλεία ενώ στον επάνω ζούσαν τα περιστέρια. Όλα ξεκίνησαν κατά την Ενετοκρατία μόνο που τότε, σύμφωνα με το νόμο, οι μόνοι που είχαν το προνόμιο να διατηρούν περιστεριώνες ήταν οι Ενετοί φεουδάρχες. Μετά την απελευθέρωση οι ντόπιοι συνέχισαν την παράδοση, καθώς τα περιστέρια εκτός από το κρέας των πιτσουνιών (τα τρυφερά μικρά πριν ακόμη πετάξουν) προμήθευαν στους γεωργούς και εξαιρετικό λίπασμα από τα περιττώματά τους. Συνεχίσαμε διασχίζοντας τα χωριά Χατζηράδος και Κτικάδος, απολαμβάνοντας συγχρόνως την καταπράσινη, ανοιξιάτικη Τήνο. Εκατοντάδες αναβαθμίδες – πεζούλες ή χαλιά όπως τα λένε οι ντόπιοι, με τις ξερολιθιές να συγκρατούν το ελάχιστο χώμα στο επικλινές έδαφος και κάθε τόσο μικρά αλώνια για τον διαχωρισμό της ήρας από το σιτάρι. Ίσως ήρθε η ώρα μετά την πολυε-

Στο μονοπάτι από Ταραμπάδος προς την Χώρα.

τή αγρανάπαυση να ξανακαλλιεργηθούν... Μετά από 8,5 πανέμορφα χιλιόμετρα καταλήξαμε στη Χώρα όπου απολαύσαμε ο καθένας με τον τρόπο του το τελευταίο βράδυ στο νησί.

Τρίτη. Ημέρα επιστροφής. Αν μη τι άλλο η θάλασσα ήταν στα καλύτερά της. Νηνεμία. Την βγάλαμε στην κουβέρτα με μπίρες και σχέδια για το επόμενο Πάσχα, θεσμών επιτρεπόντων βεβαίως.

Η «παρεξηγημένη» Τήνος με τα σαραντατόσα χωριά, τους εκατοντάδες περιστεριώνες και τους απαράμιλλους κατοίκους της θα μας μείνει αλησμόνητη. Το υπόλοιπο της πορείας είναι γνωστό. Στάση στον Καραβόμυλο για μπιφτέκι στου Γκλαντζούνη, καφέ στον Ευαγγελισμό και ξανά στην καθημερινότητα της ερωτικής πόλης.

*Έτσι κι όχι άδικα την αποκαλούσε ο φιλόσοφος Κορνήλιος Καστοριάδης ο οποίος πέρασε πολλά καλοκαίρια στο χωριό Τριπόταμος.

Τύμφη

«Η ευκαιρία είναι μοναδική, δεν επαναλαμβάνεται και κάθε δισταγμός σημαίνει καταστροφή. Δεν υπάρχουν περιθώρια για παζαρέματα, θέλουμε τον κόσμο και τον θέλουμε τώρα!».

Οι στίχοι του σκοτεινού ποιητή της ροκ **Jim Morrison** αν και γράφτηκαν σε άλλους καιρούς και για άλλους λόγους, πάντα τριγυρίζουν στο κεφάλι μου πριν από κάθε ταξίδι.

ΟΥΑΟΥ !
Τρεις ημέρες στη μαγεία της Πίνδου

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Δ. ΤΣΙΛΙΜΙΓΚΑΚΗ

Μάλλον είναι αυτή η βαθιά επιθυμία της εσωτερικής ελευθερίας, η αγάπη της επανάστασης κόντρα σε κάθε στερεότυπο, η προαιώνια ανάγκη να αναζητήσεις και να βρεις τον εαυτό σου, η έξαψη του άγνωστου ή του γνωστού-άγνωστου, που σε περιμένει να παίξεις μαζί της. Κι έτσι κάθε φορά το ταξίδι είναι διαφορετικό. Ακόμα κι αν επαναλαμβάνεται. Και κάθε φορά είναι πετυχημένο. Υπάρχει άλλωστε και η γνωστή συνταγή: όμορφα μέρη, καλή παρέα, καλό φαγητό. Για το τριήμερο του Αγίου Πνεύματος, του σωτηρίου έτους 2015, ξεκινήσαμε με το τρίτο συστατικό. Η Μένια και ο Δημήτρης μας «έφτιαξαν» από νωρίς με υπέροχες χειροποίητες αλμυρές και γλυκές πίτες, αποδεικνύοντας για ακόμη μία φορά ότι οι ηπειρώτες δεν είναι μόνο φιλότιμοι άνθρωποι αλλά και κάτοχοι της παραδοσιακής μαγειρικής τέχνης. Μεσημέρι Σαββάτου, 30 του Μάη, δίπλα στον αστραφτερό **Βοϊδομάτη** τυρόπιτες και κρεατόπιτες σαρώθηκαν πριν καν προλάβουν να δουν το φως της ημέρας. Διασώθηκαν μόνο κάποια κομμάτια καρυδόπιτας, για buck up των επόμενων ημερών. Η εκδρομή του Συλλόγου στην Ήπειρο ξεκινούσε με τις καλύτερες προϋποθέσεις.

Λίγο νωρίτερα ενώ διασχίζουμε την παλιά και έρημη εθνική οδό Θεσσαλονίκης-Ιωαννίνων, η πανέμορφη φύση της Πίνδου μας καθηλώνει. Το υπερθέαμα αρχίζει με το Σαραντάπορο, τον Αώο και στο βάθος το Γράμο. Και μετά ο Σμόλικας, η Βασιλίτσα, οι πρώτες χιονούρες στις κορυφές της Τύμφης και αριστερά μας τα Μαστοροχώρια. Μέσα στον καταιγισμό της ομορφιάς το μάτι μου προλαβαίνει και πέφτει στην ταμπέλα της Δροσοπηγής (Κάντσικο). Αρκετά χρόνια πριν είχα ξεκινήσει από εδώ, παρέα με ένα φίλο, ένα καταπληκτικό εξαήμερο trekking, που είχα ξεσηκώσει από κάποιο περιοδικό και μας είχε φέρει στα όριά μας. Δροσοπηγή-Αγία Παρασκευή (Κεράσοβο)-Σμόλικας-Παλιοσέλι-Βρυσοχώρι και μετά Τσούκα Ρόσα-Αστράκα-Σάδι Μύγας και κατάληξη στη Μονή Στομίου. Πέντε νύχτες με ταβάνι τη φαντασία κι εκατομμύρια αστέρια, έξι μέρες φορτω-

Ο Βοϊδομάτης.

Rafting στον Βοϊδομάτη.

μένοι σαν γαϊδούρια. Όταν γύρισα στη Θεσσαλονίκη μετρούσα ήδη τις απώλειες, 5 με 6 κιλά και ένα φίλο λιγότερο αφού ο συνοδοιπόρος μου, έκτοτε, δεν μου ξαναμίλησε...

Τα αποδυτήρια της εταιρίας ορεινών σπορ θυμίζουν σάουνα. Οι στολές νεοπρέν, όσο κι αν τις τσιτώνουμε, αρνούνται να μπούνε στα ιδρωμένα σώματα. Τελικά, μετά από τιτάνιο αγώνα, τα καταφέρνω. Οι τιράντες της στολής μου φαίνονται κάπως αστείες ιδιαίτερα αυτή του αριστερού ώμου, που πέφτει δίνοντας ένα τρελλιάρικο look. Με αφάνα μαλλί κι ένα μικρόφωνο στο χέρι άνετα γυρνάω, σαν τραγουδιστής, στα κιτς ΄80s...

Αφετηρία για το ράφτινγκ στο **Βοϊδομάτη** η γνωστή γέφυρα της Αρίστης. Για τους περισσότερους από τους 17, που επιλέξαμε σήμερα τη βαρκάδα, η διαδρομή δεν είναι άγνωστη. Επειδή όμως η επανάληψη είναι η μητέρα της μάθησης και επειδή κανείς δε μπορεί να αντισταθεί στο ηδονικό κάλεσμά του, γρήγορα βρισκόμαστε στον υδάτινο κόσμο του μοναδικού πόσιμου ποταμιού της χώρας. Για μιάμιση ώρα περίπου η ψυχή και το μυαλό μας ταξιδεύουν μέσα από τις μαγικές εικόνες γαλαζοπράσινων νερών, τοξωτών γεφυριών, των πύργων της Αστράκας και τις συναυλίες των πουλιών. Κι όλα αυτά κάτω από την αψίδα μιας οργιώδους βλάστησης με πλατάνια και οξιές.

Στη γνωστή στάση, στη μέση της διαδρομής, οι soft λάτρεις της περιπέτειας θα βουτήξουμε μέχρι τη μέση, οι hard ολόκληροι ενώ η die hard Σίσσι κάνει μακροβούτια μόνο με το μαγιό αφήνοντας άφωνους τους οδηγούς μας για την κουζουλάδα της (και όχι μόνο...). Το παραμύθι, δυστυχώς, δεν αργεί να τελειώσει. Ο καταρράκτης του τεχνητού φράγματος, λίγο μετά το πέτρινο γεφύρι της κάτω Κλειδωνιάς, είναι η τελευταία δόση αδρεναλίνης πριν παρκάρουμε βάρκες και εξοπλισμό. Στο αναψυκτήριο πάνω από το ποτάμι περιμένουμε την πεζοπορική ομάδα που έζησε το όνειρό της στο μονοπάτι, δίπλα στις όχθες του Βοϊδομάτη. Μαζί της θα επιτεθούμε ολομέτωπα στις παγωμένες μπύρες και τις περίφημες πέστροφες της περιοχής ελαφρώνοντας το τοπικό ιχθυοτροφείο κατά σεβαστές ποσότητες. Η έκπληξη της ημέρας βρίσκεται στο τέλος της και στο τέλος της Κόνιτσας. Από τη βεράντα της τετράστερης σουίτας αγκαλιάζω με το βλέμμα μου την ιστορική κωμόπολη, το νωχελικό Αώο και τον ήλιο να ματώνει στο βάθος του ορίζοντα ενώ την ίδια ώρα αγγελικές νότες υψώνονται στον ουρανό της Ηπείρου από το hand pan και τη φωνή της Φρανσουάζ. Κι όταν βυθίστηκα στο πουπουλένιο στρώμα μου ήξερα ότι την καλή ζωή, μερικές φορές, τη ζεις και ξυπνητός.

Τα χωριουδάκια της Λάκκας Αώου είναι πανέμορφα. Κρυμμένα μέσα στις πλαγιές μοιάζουν με χαρούμενες πινελιές σε καταπράσινο φόντο. Η γοητεία τους κρύβει επιμελώς το, πυρπολημένο από τους Γερμανούς, παρελθόν τους το φθινόπωρο του 1943. Τα βουνά της Πίνδου είναι ποτισμένα με ομορφιά και αίμα. Λες και νομοτελειακά το ένα ακολουθεί το άλλο. Όπως ο καταπράσινος σήμερα Κλέφτης, το ανασκαμμένο τότε βουνό της κόλασης του Εμφυλίου.

Οι Πάδες ήταν έρημοι όταν φτάσαμε. Η καμπάνα της μικρής εκκλησίας χτυπούσε γλυκά καλώντας κοντά της τους ελάχιστους κάτοικους. Ψάχνω με τα μάτια μου το σχολείο που κάποτε στήναμε σκηνάκια και γλέντια αλλά δεν το προλαβαίνω. Με αρχηγούς τον υπέροχο ελληνικό ήλιο στον ουρανό και το Δημήτρη στη γη ξεκινάμε στο μονοπάτι που εξελίσσεται, δυστυχώς, σε δασικό. Κι ο δασικός οδηγεί σχεδόν μέχρι τη Δρακόλιμνη. Μη σας φανεί παράξενο αν σε λίγα χρόνια δείτε κάπου εδώ κάποιο πάρκινγκ, καντίνες με πιτόγυρα και στοίβες πλαστικού. Ο οδοστρωτήρας της «ανάπτυξης» είναι αμείλικτος... Προς το παρόν την κατάσταση σώζουν κάποια κομμάτια μέσα στην καταπράσινη ράχη του Σμόλικα και η αξεπέραστη θέα της Γκαμήλας και της Νεμέρτσικας, από τον αυχένα, κάτω από τα τελευταία μέτρα πριν από τα 2.154 της Δρακόλιμνης. Στο μεταξύ παίρνω μεταγραφή, από σκούπα, στην ομάδα κορυφής. Το ζόρικο κομμάτι του βουνού τώρα αρχίζει. Μετά από μιάμιση ώρα λαχανιάσματος αντικρίζω τον κόσμο από τα 2.637 μ. του **Γέρου**. Είναι ο κόσμος

Δρακόλιμνη Σμόλικα.

του Γράμου, της Τραπεζίτσας, της Γκαμήλας, του Βόιου και της αντικρινής Μόσιας. Είναι ο κόσμος του βουνού, ο κόσμος του απέραντου, που σε ανατριχιάζει, που σε κάνει να χάνεσαι, να ξεχνάς, να δακρύζεις και να χαμογελάς. Που θέλεις να τον κάνεις μια αγκαλιά αλλά δεν σου φτάνει. Που όσο και να προσπαθείς, απλά, δε μπορείς να τον περιγράψεις, ο κόσμος που θέλεις και τον θέλεις τώρα! Είναι ο κόσμος σου και είναι μόνο δικός σου.

Στον πραγματικό επανέρχομαι από τις θορυβώδεις συνομιλίες στη μπάντα του VHF. Από τον Όλυμπο μέχρι τη Γκαμήλα οι φίλοι ορειβάτες μιλάνε και μιλάνε πολύ. Στο βάθος οι πρώτες αστραπές σχίζουν τα σύννεφα και ο άνεμος φέρνει την φρέσκια μυρωδιά της βροχής. Ώρα να την κάνουμε. Στη χιονούρα της Δρακόλιμνης θα πάρω και δύο τούμπες, με τα οπίσθιά μου να αναστενάζουν από τη σκληρότητα του μισολιωμένου πάγου της. Η βροχούλα τώρα εξελίσσεται σε βροχάρα και με τη σειρά της σε χαλάζι που μας χτυπά κατά ριπάς. Μια

Στην κορυφή του Γέρου, 2637μ.

παρέα νεαρών ανεβαίνει για διανυκτέρευση στη Δρακόλιμνη εν μέσω καταιγισμού από αστραπόβροντα. Κοιτιόμαστε απορημένοι. Το πιο παράξενο, βέβαια, ήταν όταν μας ζήτησαν να τους δώσουμε νερό ενώ ολόγυρά μας τα ρυάκια έτρεχαν φουσκωμένα με ολόφρεσκο...

Βγαίνοντας από την αλπική ζώνη του Σμόλικα μπαίνουμε σε ένα οδοιπορικό ασύλληπτης ομορφιάς. Η μαμά φύση είναι στα

ντουζένια της. Ο Μιχάλης και ο Βαγγέλης Βαμβακάς θα μας κοινωνήσουν τα μυστικά της ηπειρώτικης χλωρίδας και πανίδας (η τελευταία μάλλον μας απέφυγε) μέσα σε ένα οργασμό αρωμάτων και χρωμάτων και υπό τους ήχους της καταιγίδας που δυνάμωνε πάνω από την Πίνδο. Κι ευτυχώς ο οργασμός είναι αργός και συνεχής (όπως και πρέπει δηλαδή...) αφού το μονοπάτι μέχρι το Κεράσοβο κατεβαίνει πολύ ομαλά χάνοντας ανάλογα ύψος. Στο χωριό σμίξαμε με την περιηγητική ομάδα, που ήρθε από το Γαναδιό και ακολούθησαν οι γνωστές εικόνες χάους και αναρχίας στην ταβέρνα της πλατείας με τον ζαλισμένο κάπελα να καταβάλλει φιλότιμες προσπάθειες για να ταΐσει και να ποτίσει πενήντα άτομα εκεί που είχε συνηθίσει στα δύο-τρία. Τελικό αποτέλεσμα: ΣΕΟ - αμνοερίφια, σαλάτες, μπύρες: 50-0. Το απόλυτο sold out. Κι έζησε ο κάπελας καλά κι εγώ καλύτερα αφού σε μισή ώρα βρέθηκα στο χαλαρωτικό τζακούζι της σουίτας.

Οι καβαλάρηδες της θύελλας εξακολουθούσαν να καλπάζουν όταν κατέβηκα στο σαλόνι. Στην Ήπειρο, όταν βρέχει, δεν ρίχνει απλώς καρέκλες αλλά τραπεζαρίες και σαλόνια. Η προοπτική της Τραπεζίτσας αρχίζει να θολώνει όπως τα τζάμια από τη βροχή. Θα ξορκίσουμε τον κακό της τον καιρό με την αισιόδοξη ανίχνευση σε μετεωρολογικά sites και με κάμποσες μπουκάλες μπρούσκο από Ζακυνθινούς αμπελώνες. Χωμένοι σε δερμάτινους καναπέδες και αναπαυτικές πολυθρόνες θα χαθούμε σε συζητήσεις, αναζητήσεις, φιλοσοφίες και αμπελοφιλοσοφίες κι ατελείωτες γλυκές ευχές. Κι όταν στραγγίξαμε και την τελευταία μπουκάλα, υψώνοντας τα ποτήρια στην υγειά μου, σκεφτόμουν ότι ίσως τελικά το 1965 να ήταν μια καλή χρονιά.

Ο ήλιος λάμπει πάνω από την άγνωστη **Τραπεζίτσα**. Άγνωστη σε μένα αφού είναι η παρθενική μου εμφάνιση εδώ. Σε απόσταση βολής από την Κόνιτσα είναι ένας παράδεισος που έμελλε να ανακαλύψω στις επόμενες τεσσεράμισι ώρες. Λιγότερο εμπορική από τους γείτονες της, την Τύμφη και το Σμόλικα, δεν έχει τίποτα να ζηλέψει. Το άψογο μονοπάτι ελίσσεται μέσα στο πυκνό πευκοδάσος. Στο βουνό δεν υπάρχει ψυχή και οι ήχοι του είναι

Τραπεζίτσα. (ΦΩΤΟ ΧΡΗΣΤΟΣ ΕΛΥΘΕΡΙΑΔΗΣ)

Κορυφή Τραπεζίτσας 2022μ.

μοναδικοί. Αν στήσεις αυτί θα ακούσεις το γοητευτικό τρυπάνι του τρυποκάρυδου. Στο τελευταίο κομμάτι παρατάω τις τραβέρσες και παρασέρνω τη Μαρία εκτός μονοπατιού. Τα πόδια ζορίζονται αλλά τα βράχια της κορυφής είναι κιόλας μπροστά μας. Λίγο σκαρφάλωμα και η τρομερή θέα των 360° της Πίνδου σου κόβει την ανάσα. Ποτάμια και βουνά, το πράσινο και το γαλάζιο, ουρανός και γη γίνονται ένα κι αποκαλύπτονται μπροστά μου, σε εμένα, το ταπεινό μόριο του σύμπαντος. Μάγισσα είναι η κορυφή της Τραπεζίτσας και δεν μπορείς, δεν θέλεις να ξεκολλήσεις από τα 2.022 μέτρα της. Με αυτές τις εικόνες να με υπνωτίζουν ούτε που κατάλαβα πως και πότε κατέβηκα από το βουνό. Όταν τα κινητά άρχισαν να χτυπάνε σαν δαιμονισμένα ήξερα ότι όλα είχαν τελειώσει.

Στην Κόνιτσα ψάχνουμε μαγειρεία για να ικανοποιήσουμε διαμαρτυρόμενα στομάχια, στεγνά λαρύγγια και να ξεγελάσουμε τη θλίψη της αναχώρησης. Ο μπον-βιβέρ Αράμ, μας δίνει τις κατάλληλες οδηγίες. Θα τον δικαιώσουμε τιμώντας τις γκουρμεδιές της κατά συρροή και κατ΄ εξακολούθηση. Κοντά στο Σαραντάπορο, η Πίνδος μας αποχαιρετά με μια τελευταία γερή δόση καταιγίδας ενώ στην Κοζάνη έχουμε το πρώτο ξενέρωμα της πληκτικής Εγνατίας.

-Τι λες, θα γράψεις για το τριήμερο; με ρωτά ο Ανέστης λίγο πριν τα διόδια των Μαλγάρων.

-Ναι, αμέ.

-Σκέφτεσαι κάποιον τίτλο;

-Ουάου!

Τα σκληρά φώτα της πόλης γράφουν τον επίλογο. Για μια ακόμη φορά η (άλλοτε) νύφη του Θερμαϊκού μας υποδέχεται με το γκρίζο τσιμεντένιο της νυφικό και απόκοσμες οσμές. Και για μια ακόμη φορά η χώρα δεν είχε χρεοκοπήσει...

ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ – ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ Σ.Ε.Ο. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η συμμετοχή οποιουδήποτε στις ορειβατικές και αναρριχητικές δραστηριότητες του Σ.Ε.Ο. Θεσσαλονίκης σημαίνει ταυτόχρονα και ανεπιφύλακτη αποδοχή των όρων και προϋποθέσεων συμμετοχής του σε αυτές, που είναι δημοσιευμένες στο πρόγραμμα δραστηριοτήτων του.

Επιπλέον σημαίνει ότι:

1. Γνωρίζει τις απαιτήσεις και την επικινδυνότητα του εγχειρήματος στο οποίο συμμετέχει και αναλαμβάνει ατομικά την ευθύνη της συμμετοχής του/της στη δραστηριότητα αυτή αποδεχόμενος/η τους κινδύνους που ενέχει καθώς και την ευθύνη για την ασφάλειά του/της.

2. Έχει τις απαιτούμενες ικανότητες, γνώσεις, την εμπειρία και τον απαραίτητο εξοπλισμό που απαιτείται για τη συμμετοχή του/της στην δραστηριότητα αυτή και έχει λάβει υπόψη του/της τις σχετικές με τις καιρικές συνθήκες προβλέψεις για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα πραγματοποιηθεί η συγκεκριμένη δραστηριότητα.

3. Παραιτείται από κάθε απαίτησή του/της τόσο κατά του διοργανωτή συλλόγου όσο και κατά του αρχηγού της δραστηριότητας στην οποία συμμετέχει.

• Ο Σύλλογος διατηρεί το δικαίωμα αλλαγών στο πρόγραμμα που δημοσιεύεται.

• Ο Αρχηγός της εξόρμησης έχει δικαίωμα να ματαιώσει την ολοκλήρωση της ανάβασης εάν κατά την κρίση του οι τοπικές συνθήκες καιρού – βουνού δεν εξασφαλίζουν την ασφάλεια της ομάδας. Επίσης δικαιούται να αποκλείσει άτομο ή άτομα που κατά την κρίση του δεν πληρούν τους όρους ασφαλείας (κακή φυσική κατάσταση, ελλιπή ή ακατάλληλα εφόδια, ανυπακοή κλπ.)

• Οι ώρες πορείας (Ω.Π.) που αναγράφονται, αναφέρονται σε ομαλές καιρικές συνθήκες και σε συνήθη κατάσταση βουνού για τη συγκεκριμένη εποχή.

ΟΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΑΤΑΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΟΥΤΕ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ, ΟΥΤΕ ΣΥΜΨΗΦΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΑΛΛΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΕΝΙΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ

Βαθμοί Δυσκολίας

ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ	ΩΡΕΣ ΠΟΡΕΙΑΣ	ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ	ΧΙΟΝΙ	ΧΡΗΣΗ ΠΙΟΛΕ/ΚΡΑΜΠΟΝ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗ ΣΤΟ ΥΠΑΙΘΡΟ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ
1	έως 6	μικρή	-		-	
2	έως 8	έως 1.000μ.	-		-	Καλή φυσική κατάσταση & ανάλογος εξοπλισμός
3	πάνω από 8	πάνω από 1.000μ.	-		-	
4	πάνω από 8	πάνω από 1.000μ.	-		Μεταφορά κατασκηνωτικού εξοπλισμού	
5	έως 8	έως 1.000μ.			-	Καλή φυσική κατάσταση & ανάλογος εξοπλισμός
6	πάνω από 8	πάνω από 1.000μ.			-	
7	πάνω από 8	πάνω από 1.000μ.			Μεταφορά κατασκηνωτικού εξοπλισμού	

ΠΡΟΣΟΧΗ: Το σύμβολο **+** προστίθεται στο βαθμό δυσκολίας (π.χ. **2+, 3+, 4+** κλπ.) όταν υπάρχουν αναρριχητικά περάσματα, εκτεθειμένες κόψεις, λούκια ή κλίσεις χιονιού/πάγου από 40° και πάνω.
Η συμμετοχή σε τέτοιες διαδρομές απαιτεί πολύ καλή φυσική κατάσταση και εξοικείωση με το ορεινό πεδίο.
Για τις χειμερινές αναβάσεις απαιτούνται επίσης γνώσεις στοιχειώδους ασφάλισης συντρόφου με τεχνικά μέσα.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ:

- Οι συμμετέχοντες πρέπει να φέρουν μαζί τους τον απαιτούμενο ατομικό εξοπλισμό και να λαμβάνουν υπόψη ότι πάντα υπάρχει η πιθανότητα αντίξοων καιρικών συνθηκών.
- Οι διαδρομές από το βαθμό **2** και πάνω μπορεί να είναι εκτός μονοπατιού.
- Στις διαδρομές με χιόνι απαιτείται η γνώση χρήσης πιολέ - κραμπόν και γνώση του χειμερινού βουνού.
- Οι αναγραφόμενες ώρες υπολογίζονται κατά προσέγγιση και εξαρτώνται από τις καιρικές συνθήκες, την ποιότητα του χιονιού και την ομοιογένεια της ομάδας.
- Οι αρχηγοί των αναβάσεων μπορούν να αποκλείσουν από τη διαδρομή άτομα που δεν είναι εφοδιασμένα με τον απαιτούμενο κατά περίπτωση ατομικό εξοπλισμό, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της ανάβασης ή για οποιοδήποτε άλλο βάσιμο λόγο, για τη δική τους ασφάλεια.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΝ / ΙΟΥΛΙΟΣ 2015

ΚΥΡΙΑΚΗ 05-07-2015	**ΚΙΣΣΑΒΟΣ** από Στόμιο (23 μ.) καταφύγιο (1.500 μ.) Καρίτσα (260 μ.) *Ώρες πορείας: 7–* *Υ.Δ. +1.477, -1.240 μ. - Β.Δ. 2-3* *...και μπάνιο στη θάλασσα.*	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Τσακιρίδης Σάββας ✪ Κούγκας Γεώργιος	
ΚΥΡΙΑΚΗ 12-07-2015	**ΒΟΡΑΣ ΚΡΑΒΙΤΣΑ** **Α) ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ** από Λουτράκι (300 μ.) κορυφή Κράβιτσα (1.743 μ.) *Ώρες πορείας: 9* *Υ.Δ. +1.443 μ. –Β.Δ. 3* **Β) ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ** από Λουτράκι (300 μ.) Τσέρνα Ρέκα - Σκάλα (1.240 μ.) *Ώρες πορείας: 7 -* *Υ.Δ. +940 μ. – Β.Δ. 2*	ΑΡΧΗΓΟΣ: ✪ Κουκουτσίλης Φίλιππος ✪ Τσιλιμιγκάκης Παναγιώτης	
ΚΥΡΙΑΚΗ 19-07-2015	**ΣΚΡΑ** **Καταρράκτες Σκρα** **Μεγάλα Λιβάδια** Δ Ι Α Σ Χ Ι Σ Η *Ώρες πορ.: 6 – Απόστ. 14 χλμ. - Β.Δ. 1*	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Μπαλντούμης Δημήτριος ✪ Κακουλίδου Νίκη	
ΣΑΒΒΑΤΟ 18-07-15 ΩΣ ΚΥΡΙΑΚΗ 19-07-15	**ΠΑΡΝΩΝΑΣ** **ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ 75η Π.Ο.Σ** **ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ Ε.Ο.Σ** **ΣΠΑΡΤΗΣ** Με ανάβαση στη Μεγάλη Τούρλα (Κρόνιον) 1,935 μ.	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ ΔΣ	
ΑΠΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 18-07-15 ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΑ 27-07-15	**10 ΗΜΕΡΕΣ** **ΣΤΙΣ ΑΥΣΤΡΙΑΚΕΣ ΑΛΠΕΙΣ** με ανάβαση στο Grossglockner (3.797 m.) trekking στον εθνικό δρυμό του Tauern και στα μονοπάτια του Adlersweg στο Τιρόλο.	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ ΔΣ	
ΚΥΡΙΑΚΗ 26-07-2015	**Καταρράκτες ΒΑΡΒΑΡΑΣ** **από Βαρβάρα στην Ολυμπιάδα** Δ Ι Α Σ Χ Ι Σ Η *Ώρες πορ.: 5 – Απόστ. 12 χλμ. - Β.Δ. 1* *...και μπάνιο στους καταρράκτες και στη θάλασσα.*	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Δαυϊδόπουλος Γεώργιος ✪ Μπαλτατζής Θανάσης	

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΝ / ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2015

ΚΥΡΙΑΚΗ 02-08-15	**ΟΛΥΜΠΟΣ** Α) ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ από Αγ. Βασίλειο Δίου (220 μ.) Ρέμα Ορλιά Πετρόστρουγκα (1.788 μ.) Ώρες πορείας: 7 Υ.Δ. 1.557 μ. - Β.Δ. 3 Β) ΟΜΑΔΑ CANYONING Canyoning στους καταρράκτες του Ορλιά	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Σκουτέλης Πάρις ✪ Κουκουτσίλης Φίλιππος	
ΚΥΡΙΑΚΗ 09-08-15	**ΙΤΑΜΟΣ** **<u>Α)ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ</u>** από Ν. Μαρμαρά (20 μ.) κορυφή Ντραγουντέλι (817 μ.) Ώρες πορείας: 5 Υ.Δ. 797 μ. – Β.Δ. 2 **<u>Β)ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ</u>** από Παρθενώνα (320 μ.) κορυφή Ντραγουντέλι (817 μ.) Ώρες πορ.: 3 Υ.Δ. 497 μ. – Β.Δ. 1 ...και μπάνιο στο Ν. Μαρμαρά	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Γιώργος Δαυιδόπουλος ✪ Σοφία Κοταρίδου	
ΣΑΒΒΑΤΟ 15-08-15 ΩΣ ΚΥΡΙΑΚΗ 16-08-15	**ΟΛΥΜΠΟΣ** από Πέτρα (520 μ.) μεγάλα Καζάνια καταφ. «Γιώσος Αποστολίδης» Μύτικας (2.917 μ.)	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ ΔΣ	
ΣΑΒΒΑΤΟ 22-08-15 ΩΣ ΚΥΡΙΑΚΗ 30-08-15	**9 ημέρες στις Κυκλάδες** **ΝΑΞΟΣ - ΑΜΟΡΓΟΣ** Trekking στα αρχαία μονοπάτια των νησιών και μπάνιο σε άγνωστες παραλίες *(θα υπάρξει αναλυτικό πρόγραμμα)*	ΑΡΧΗΓΟΣ: ✪ ΔΣ	

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΝ / ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΚΥΡΙΑΚΗ 06-09-15	**ΤΕΜΠΗ** ΔΙΑΣΧΙΣΗ ΤΩΝ ΤΕΜΠΩΝ από εκκλησάκι Αγ. Παντελεήμονα Τεμπών (35 μ.) Αγ. Ανάργυροι-εθνική οδός (12 μ.) *Ώρες πορείας: 6* *Υ.Δ. 300 μ. - Β.Δ. 1* ...και μπάνιο στον Πλαταμώνα	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Νίκος Μπατζάκης ✪ Γιώργος Κούγκας	
ΚΥΡΙΑΚΗ 13-09-15	**ΠΑΓΓΑΙΟ** **Α) ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ** από Αυλή (150 μ.) κορυφή Αβγό (1.836 μ.) *Ώρες πορείας: 8– Υ.Δ. 1.686 μ. – Β.Δ. 3* **Β) ΟΜΑΔΑ ΔΙΑΣΧΙΣΗΣ** από Αυλή (150 μ.) κορυφή Αβγό (1.836 μ.) Μεσορρόπη (300 μ.) *Ώρες πορείας: 8– Υ.Δ. 1.686 μ. – Β.Δ. 3*	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Μιχάλης Βαμβακάς ✪ Βαγγέλης Βαμβακάς	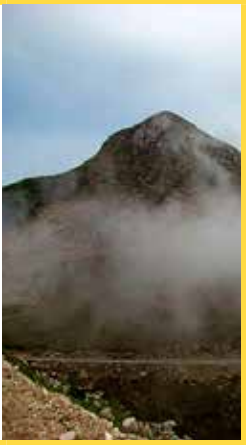
ΑΠΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 19-09-15 ΩΣ ΚΥΡΙΑΚΗ 20-09-15	**ΟΡΛΙΑΚΑΣ-ΒΑΣΙΛΙΤΣΑ** Όρλιακας (1,453 μ.) Γεφύρι Πορτίτσας Αβδέλα-Βασιλίτσα	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Δημήτρης Μπαλντούμης ✪ Κώστας Κωτούλας	
ΚΥΡΙΑΚΗ 27-09-15	**ΒΟΡΑΣ - ΤΖΕΝΑ** από Νότια (580 μ.) Μικρή Τζένα (2.064 μ.) *Ώρες πορείας: 6* *Υ.Δ. 1.484 μ. –Β.Δ. 3*	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Παναγιώτης Κυριακόπουλος ✪ Σπύρος Κουλτούκης	

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΝ / ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

ΚΥΡΙΑΚΗ 04-10-15	**ΜΠΕΛΕΣ** από Άνω Πορόια (480 μ.) Κιούζι Γκιόλ – στρατ. νοσοκομείο Ορόσημο– κορ. Καρτάλι (1.895 μ.) *Ώρες πορείας: 8* *Υ.Δ. 1.415 μ. - Β.Δ. 3*	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Ανέστης Γιαννικόπουλος ✪ Παναγιώτης Τσιλιμιγκάκης	
ΚΥΡΙΑΚΗ 11-10-15	**ΒΙΤΣΙ** Από την Δροσοπηγή στο Νυμφαίο. Ανάβαση στην κορυφή Φαλακρό (1.595 μ.) *Ώρες πορείας: 5* *Υ.Δ. 1.415 μ. - Β.Δ. 3*	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Κατερίνα Τσιακάλη ✪ Δημήτρης Μάρδας	
ΚΥΡΙΑΚΗ 18-10-15	**ΒΟΥΡΙΝΟΣ** **<u>Α) ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ</u>** από Παλαιόκαστρο (911 μ.) κορυφή Ντρισινίκος (1.863 μ.) μουσείο Μακ. Αγώνα Χρωμίου Δ Ι Α Σ Χ Ι Σ Η *Ώρες πορείας: 8- Υ.Δ. 952 μ. - Β.Δ. 2* **<u>Β) ΟΜΑΔΑ ΔΙΑΣΧΙΣΗΣ</u>** από Παλαιόκαστρο (911 μ.) Διάσελο (1.440 μ.) -Μεσιανό Νερό μουσείο Μακ. Αγώνα Χρωμίου *Ώρες πορείας: 6- Υ.Δ. 539 μ. - Β.Δ. 1*	ΑΡΧΗΓΟΙ: ✪ Θανάσης Μπαλτατζής ✪ Νίκη Κακουλίδου	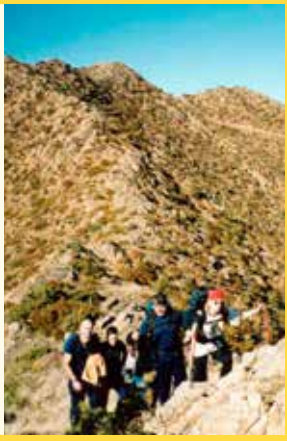
ΑΠΟ ΣΑΒΒΑΤΟ 24-10-15 ΩΣ ΤΕΤΑΡΤΗ 28-10-15	**5 μέρες στην VRATSA της ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ** *(θα υπάρξει αναλυτικό πρόγραμμα)*	ΑΡΧΗΓΟΣ: ✪ ΔΣ	

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΕΩΝ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2015

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
03-07-15
ΩΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ
05-07-15

ΟΛΥΜΠΟΣ

ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ

Καταφύγιο «Γιώσος Αποστολίδης»

ΑΡΧΗΓΟΙ:
✪ ΔΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2015

ΠΕΜΠΤΗ
27-08-15
ΩΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ
30-08-15

ΟΡΛΙΑΚΑΣ
ΤΣΟΥΡΓΙΑΚΑΣ

ΒΟΡΕΙΟΕΛΛΑΔΙΚΗ ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΗ
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΩΝ

ΑΡΧΗΓΟΙ:
✪ ΔΣ

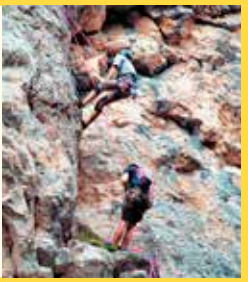

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
18-09-15
ΩΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ
20-09-15

27η Π.Α.Σ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΗ
ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

ΑΡΧΗΓΟΙ:
✪ ΔΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

ΣΑΒΒΑΤΟ
24-10-15
ΩΣ
ΤΕΤΑΡΤΗ
28-10-15

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
VRATSA

Αναρρίχηση στα βράχια
Lakatnishkite

ΑΡΧΗΓΟΙ:
✪ ΔΣ

59A
12 Trofeo
MEZZALAMA

Ένας αγώνας «επιβίωσης» Ορειβατικού Σκι

20ο TROFEO MEZZALAMA MONTE ROSA ITALY

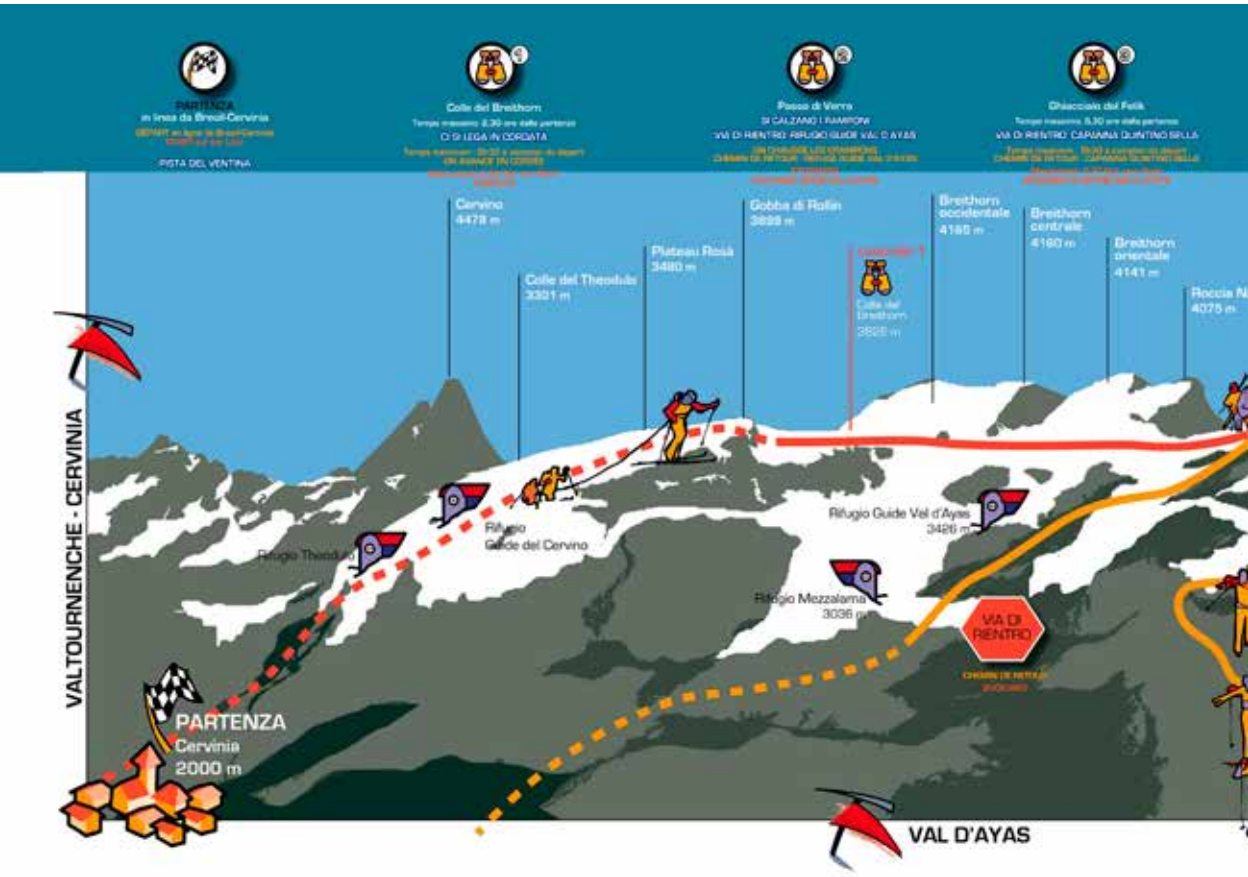

" Την 1η Μαΐου, τελικά, ανακοινώνει η διοργάνωση πως θα γίνει ο αγώνας του XX Trofeo Mezzalama 2015 αφού πήρε αναβολή την πρώτη φορά για μια εβδομάδα λόγω άσχημων καιρικών συνθηκών.
Η ελληνική ομάδα αποτελούμενη από τους Ηρακλή Μωϋσίδη, Γιάννη Σταθόπουλο (ΕΟΣ Ιωαννίνων) και Λάζαρο Μποτέλη (ΣΕΟ Θεσσαλονίκης) επιστρέφει ξανά στις Ιταλικές Άλπεις"

Ο αρχηγός της ομάδας Ηρακλής Μωυσίδης σημειώνει:

Η ομάδα της Fifth Element Hellas, ενώ είχε μόλις επιστρέψει απογοητευμένη από την Ιταλία, αναχώρησε ξανά την Πρωτομαγιά για να συμμετάσχει στον πολύ δύσκολο και απαιτητικό αγώνα του 20ου **Trofeo Mezzalama**. Είναι ένας διεθνής αγώνας ορειβατικού σκι που διεξάγεται από το 1937 στις Ιταλικές Άλπεις και αποτελεί τμήμα των διοργανώσεων του Grande Course και της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ορειβατικού Σκι «ISMF» στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και το παγκόσμιο κύπελλο μεγάλων αποστάσεων. Στον αγώνα συμμετέχουν ομάδες αποτελούμενες από τρεις αθλητές. Η διαδρομή είναι μήκους 45 χλμ. σε μεγάλο υψόμετρο με πολύ άσχημες καιρικές συνθήκες, +3.500 μέτρα υψομετρικής διαφοράς, πολύ δύσκολα και τεχνικά περάσματα, απότομες παγωμένες πλαγιές, εκτεθειμένες κόψεις και διάσχιση παγετώνα όπου απαιτούνται άρτιες γνώσεις ορειβασίας και αλπινισμού.
Είναι 3:00 π.μ. και η ομάδα σηκώνεται για να ετοιμαστεί και να πάρει πρωινό.
Ο καιρός είναι βροχερός και από το μπαλκόνι του ξενοδοχείου κλέβουμε μα-

Punta Pollux
4091 m
Punta Castore
4226 m
Lyskamm occidentale
4477 m
Lyskamm orientale
4527 m
Punta Dufour
4633 m
Punta Zumstein
4563 m
Punta Gnifetti
4556 m
Punta Parrot
4436 m
Punta Giordani
4046 m
Ghiacciaio del Lys
4000 m
Corno Nero
4322 m
Piramide Vincent
4215 m
Rifugio Gnifetti
3640 m
Rifugio Mantova
3500 m
Rifugio Quintino Sella
3585 m
controllo 5
VIA DI RIENTRO
ARRIVO
Gressoney-La-Trinité
1637 m
ALAGNA VALSESIA
VALLE DI GRESSONEY
11021 BREUIL CERVINIA (AO)
1.5.2015
MEZZA LAMA 2015
PT
XX TROFEO MEZZALAMA - XX TROPHÉE MEZZALAMA

XX TROFEO MEZZALAMA 2015
ARRIVO / FINISH
BREUIL
CERVINIA
2020 m

τιές καθώς ετοιμαζόμαστε και ελπίζουμε ότι μέχρι τις 5:00 θα έχουν βελτιωθεί τα πράγματα. Οι τελευταίες προβλέψεις είναι πως η βροχή θα σταματήσει και τη θέση της θα πάρει ο καθαρός ουρανός.
Είμαστε συγκεντρωμένοι γύρω από μια μεγάλη φωτιά και περιμένουμε την είσοδό μας στο χώρο της εκκίνησης. Η αγωνία μας είναι μεγάλη αλλά μεγάλη είναι και η σιγουριά στην ομάδα για ένα καλό αγώνα. Συνολικά παίρνουν μέρος 286 ομάδες, έτοιμες να αντιμετωπίσουν το κάθε ενδεχόμενο.
Στις 5:30 π.μ. δίνεται η εκκίνηση και ένα ποτάμι αθλητών ξεχύνεται στα στενά σοκάκια του Gressoney – La - Trinite στα 1.637 μ. Πολλά μπορεί να συμβούν όταν περίπου 900 αθλητές συνωστίζονται σε ένα στενό χιονισμένο δρόμο ελπίζοντας για μια καλή γραμμή έτσι ώστε να αρχίσουν να ολισθαίνουν με τα σκι τους. Η θέση της ομάδας δεν είναι και πολύ καλή καθώς συνέβη ένα απρόβλεπτο περιστατικό και μείναμε λίγο πίσω αλλά γρήγορα μπήκαμε σε ρυθμό.
Ο πρώτος στόχος είναι μια απόσταση 10 χλμ. και +1.850 μέτρα υψομετρικής ως το καταφύγιο Mantova Hut στα 3.500 μ. όπου και το «1st time check» με χρονικό όριο αγώνα τις 3 ώρες. Μετά από δύο ώρες πορείας, έχει ήδη ξημερώσει και ο ήλιος άρχισε να μας ζεσταίνει. Βρισκόμαστε στο Canalino dell Aguila στα 2.650 μ., ένα λούκι με κλίση 60 μοιρών και +250 μέτρα υψομετρικής διαφοράς. Με τα σκι στην πλάτη αποκόπτομαι από την ομάδα για να βγω πρώτος από το λούκι και να βοηθήσω τους συντρόφους μου στη επόμενη αλλαγή. Τώρα όλα εξαρτώνται από τον ρυθμό και την επιμονή μας. Στις 2:51 μ.μ. φτάνουμε στο καταφύγιο μέσα σε ένα σύννεφο χιονιού από τον δυνατό αέρα. Είμαστε χαρούμενοι γιατί πιάσαμε το πρώτο χρονικό όριο και συνεχίζουμε πολύ καλά. Λίγο πιο πάνω, +150 μέτρα υψομετρικής, βρίσκεται το δεύτερο καταφύγιο Gnifetti Hut στα 3.647 μ. όπου όλοι πλέον αναγκαστικά πρέπει να δεθούμε γιατί θα διασχίζαμε παγετώνα και αυτό θα μας παρείχε ασφάλεια στην περίπτωση πτώσης σε crevasse (μεγάλο άνοιγμα στον παγετώνα).
Δεύτερος στόχος μας είναι το Naso del Lyskamm στα 4.100 μ., μια διαδρομή 5 χλμ. με +600 μέτρα υψομετρικής. Ξεκινώντας ερχόμαστε αντιμέτωποι με μια εκτεθειμένη κόψη +250 μέτρα με βράχια οπότε παίρνουμε τα σκι στην πλάτη και πλέον όλοι φοράμε κραμπόν. Ο πολύ δυνατός αέρας μας ταλαιπωρεί και με τη θερμοκρασία στους -15 βαθμούς κελσίου πλησιάζουμε στο δυσκολότερο σημείο της διαδρομής. Μια πλαγιά την οποία έχει ξυρίσει ο παγωμένος αέρας και για 150 μέτρα έχουν σκάψει σκαλοπάτια στον πάγο με αλυσοπρίονο για να μπορέσουν οι ομάδες να κατέβουν το εκτεθειμένο πέρασμα. Η κατάσταση δεν είναι και τόσο καλή γιατί είμαστε πάρα πολλές ομάδες εγκλωβισμένες στο επικίνδυνο αυτό πέρασμα και όλοι ανησυχούν για το δεύτερο χρονικό όριο που είναι στις 6 ώρες. Γρήγορα δίνεται το σήμα και ακούμε από τον ασύρματο ενός οδηγού που βρισκόταν εκεί για την ασφάλεια μας ότι δόθηκε παράταση μισής ώρας στο δεύτερο κόψιμο. Έχουν καταλάβει ότι οι συνθήκες και τα τεχνικά περάσματα δυσκόλεψαν ακόμα και τους πρώτους. Είμαστε πολύ κοντά να τα καταφέρουμε και το παλεύουμε με οποιοδήποτε τρόπο, προσπερνάμε ομάδες που δεν είναι τόσο καλές στον χειρισμό των σχοινιών και βγαίνουμε γρήγορα στο πλατό του παγετώνα.
Επιτέλους βγάζουμε τα κραμπόν (ειδικά καρφιά που προσαρμόζονται στην μπότα) και τις φώκιες από τα πέδιλα, (αυτοκόλλητες λωρίδες που μπαίνουν κάτω από τα πέδιλα) και αρχίζουμε να γλιστράμε προς το καταφύγιο Quintino Sella Hut on Felik στα 3.585 μ. όπου βρίσκεται το 2nd time check. Μόλις περάσαμε το σύστημα που χρονομετρεί, το ρολόι μου έδειχνε 6:28:44. Ήταν η πιο ευτυχισμένη στιγμή του αγώνα. Παίρνουμε μεγάλες ανάσες και χαιρόμαστε πολύ γιατί είμαστε μέσα στα χρονικά όρια. Η απογοήτευση για κάποιες ομάδες που ήταν λίγο πιο πίσω είναι μεγάλη γιατί για αυτούς το όνειρο

τελειώνει εδώ.
Τσάι, μπανάνες, ξηροί καρποί και οτιδήποτε μπορεί να μας δώσει ενέργεια και υγρά για τον επόμενο και πιο δύσκολο στόχο, την κόψη της κορυφής Castor στα 4.226 μ. που είναι και το ψηλότερο σημείο απ' όπου περνά ο αγώνας.
Μια πολύ εκτεθειμένη κόψη χιονιού για περίπου 1 χλμ. που θα ήταν και η τελευταία δοκιμασία για την ομάδα. Δεν έχουμε πρόβλημα με το χρόνο κι έτσι καταφέρνουμε, τρόπος του λέγειν, να απολαύσουμε και λίγο τις Άλπεις. Τα βήματά μας είναι αργά και το υψόμετρο πλέον μας γονατίζει, η κόψη είναι μαχαίρι και η ανάσες πολύ δύσκολες. Κάποιες ομάδες καταρρέουν μπροστά μας και η μόνη σωτηρία για αυτές έρχεται από αέρος με το ελικόπτερο.
Είμαστε πολύ τυχεροί, έχουμε δυνάμεις και πλέον αυτό που βγαίνει από μέσα μας είναι ψυχή. Πρέπει να τερματίσουμε τον αγώνα και δεν μας απασχολεί ο χρόνος. Ευτυχώς η πρόβλεψη για χιονόπτωση το μεσημέρι, μας βρίσκει κάτω από την κόψη του Castor, σε ένα πιο ασφαλές πεδίο στο Verra Pass Schwarztor στα 3.848 μ.
Γρήγορη αλλαγή και κινούμαστε προς Colle del Breithorn στα 3.826 μ., ξανά αλλαγή και πάμε προς το Plateau Rosà στα 3.500 μ. Για την τελευταία αλλαγή το μόνο που θέλουμε είναι να καταφέρουμε κατάβαση με τα σκι προς τον τερματισμό Breuil-Cervinia στα 2.000 μ. Τερματίσαμε στην 185η θέση της γενικής κατάταξης με χρόνο 11:51:31.
Με βάση όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά, η συμμετοχή στο Trofeo Mezzalama απαιτεί:
1. Καλή γνώση της τεχνικής ορειβασίας σε μεγάλα υψόμετρα καθώς και την ικανότητα να χειριστεί η ομάδα τυχόν κινδύνους και απρόβλεπτες καταστάσεις, όπως ισχυρούς ανέμους και πολύ χαμηλές θερμοκρασίες -25C.
2. Σωματική και ψυχολογική προετοιμασία, ομαδικό πνεύμα, αλληλεγγύη, άρτια γνώση των καταστάσεων που μπορεί να βρεθεί η ομάδα σε τέτοια υψόμετρα και την άνευ όρων αποδοχή των κανονισμών και των αποφάσεων που λαμβάνονται από τους διοργανωτές.

Λόγω έντασης της ζωής τους, μόλυνσης της ατμόσφαιρας στις μεγαλουπόλεις και περιορισμένου χρόνου που διαθέτουν, οι σύγχρονοι άνθρωποι κυνηγούν το διαφορετικό ή τη διακοπή (διακοπές) του ρυθμού ζωής τους, την απομάκρυνση από πηγές άγχους ή από αιτίες ρουτίνας[1].

Η ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΣΤΗΝ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ

ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΥΚΟΥΡΗ M.Ed, Ph. D

Στην εποχή μας η επιθυμία για απόδραση στη φύση είναι πολύ μεγάλη μεταξύ των κατοίκων των σύγχρονων μεγαλουπόλεων, π.χ. ο εκδότης περιοδικού αναψυχής χαρακτήρισε το περιοδικό του ως *το περιοδικό της μεγάλης φυγής*. Αλλά είναι η φυγή πραγματικά δυνατή για την πλειοψηφία του λαού μέσα σ' ένα κοινωνικό σύστημα που διαρκώς αναπαράγει την ανία και τη ρουτίνα; Σίγουρα όχι. Οι κοινωνίες απαιτούν κάποιο βαθμό ομοιογένειας και σταθερότητας στις κοινωνικές αξίες που έχουν οι άνθρωποι (The Concise Oxford Dictionary of Sociology). Παρά την ανία και την ρουτίνα της καθημερινότητας πολλές καθημερινές δραστηριότητες εμπεριέχουν ρίσκο.

Πρώτα απ' όλα θα πρέπει να ξεκινήσουμε με τους ορισμούς. Τι είναι κίνδυνος; Σύμφωνα με το λεξικό Τεγόπουλου κίνδυνος είναι το επικείμενο κακό, η πιθανή δυσάρεστη έκβαση. Σύμφωνα με το λεξικό του Μπαμπινιώτη (2002) «κίνδυνος είναι το αρνητικό ενδεχόμενο, η πιθανότητα να συμβεί κάτι κακό, οτιδήποτε (πράξη, κατάσταση, συμπεριφορά κλπ.) μπορεί να προκαλέσει καταστροφή, να επιφέρει απώλειες και φθορές ή μπορεί να φέρει σε επικίνδυνη θέση κάποιον, το κακό που απειλεί τη ζωή, την υγεία, την προσωπικότητα ή την περιουσία κάποιου και τέλος η διακινδύνευση». Στον ορεινό τουρισμό περιπέτειας ο Beedie (2003) περιλαμβάνει την αναρρίχηση, το ποδήλατο βουνού, την ελεύθερη ιππασία την κατασκήνωση, το λακλάβ, trekking, canyoning, scrambling και bungee jumping. Το κλειδί για την κατανόηση πολλών δύσκολων καταστάσεων είναι η αναγνώριση της διαφοράς μεταξύ φόβου και κινδύνου. Όπως το θέτει ένας αστροναύτης[2] «προκειμένου να πραγματοποιήσεις κάτι για το οποίο ονειρευόσουν το πιο πιθανό είναι να αντιμετωπίσεις κάποιο φόβο και η διαφορά μεταξύ φόβου και κινδύνου είναι το πραγματικό κλειδί. Ποιός εί-

Ο Paul Bride ρισκάρει τη ζωή του.

ναι ο πραγματικός κίνδυνος; Αυτό έχει εφαρμογή είτε διαβαίνεις το δρόμο είτε βρίσκεσαι στο διάστημα. Εάν είχα επιτρέψει το φόβο να κυριαρχήσει στη ζωή μου δεν θα είχα ποτέ δει αυτά τα πράγματα (στο διάστημα)».

Σε αντίθεση με αυτά που πιστεύουν πολλοί ότι η επικίνδυνη συμπεριφορά αποτελεί το «προνόμιο» κάποιων «τρελών» ανθρώπων που ασχολούνται με μερικές επικίνδυνες δραστηριότητες, όπως ελεύθερη πτώση από ψηλά κτήρια ή απότομες πλαγιές, αναρρίχηση κ.α. εντούτοις στην πραγματικότητα άλλες καθημερινές δραστηριότητες, όπως χαρτοπαιξία, κλοπή καταστημάτων, λήψη ναρκωτικών ουσιών, απροστάτευτη σεξουαλική συνεύρεση χωρίς προφυλακτικό είναι επίσης πολύ επικίνδυνες πράξεις αν όχι και πιο επικίνδυνες. Σύμφωνα με τους κοινωνιολόγους, παρά το γεγονός ότι στις Δυτικές κοινωνίες ζούμε σ' έναν πιο προστατευτικό κόσμο σε σχέση με παλαιότερες κοινωνίες αυτή η τάση μερικών ανθρώπων να αναζητούν το ρίσκο δεν πρόκειται να εξαφανισθεί.

Η εσωτερική παρόρμηση για περιπέτεια και εξερεύνηση στη φύση αποτελεί άλλη μια αιτία συμμετοχής. Όπως συμπεραίνει ο Albert (1999, σ. 169), «ο κίνδυνος, το ρίσκο όχι μόνο δεν είναι ένα άβολο η περιφερειακό στοιχείο του αθλητισμού αλλά αποτελούν συστατικά στοιχεία από την αρχή». Η έκθεση των αθλητών (ιδιαίτερα των υπαίθριων αθλημάτων) σε υπερβολικούς κίνδυνους έχει δημιουργήσει όπως είναι φυσικό αντιδράσεις. Για τον Aghai-Nia (1992, σ. 567) αυτό είναι απαράδεκτο: «κανένας άνθρωπος με υγιές μυαλό και κρίση δεν θα έθετε σε

(1) Η συνεισφορά του Γιώργου Παϊπάη, κοινωνιολόγου, εκπαιδευτικού και ορειβάτη στην φιλολογική επεξεργασία του κειμένου είναι μεγάλη και τον ευχαριστώ.
(2) Interview of Chris Hadfield, retired astronaut, The Observer, 07.12.2014, p.

κίνδυνο τη ζωή του». Δυστυχώς η κρίση πολλών ανθρώπων δεν είναι ορθή.
Για παράδειγμα, «το διάστημα 2002-2007 σε διάφορα ελληνικά φαράγγια έχουν χάσει τη ζωή τους 15 άτομα[3]. Δεκάδες πολίτες συχνά άπειροι επιχειρούν κατάβαση χαράδρας, χωρίς καν να φέρουν τον ειδικό εξοπλισμό, όπως είναι τα ειδικά παπούτσια, τα κράνη και οι ζώνες ασφαλείας. Στο ράφτινγκ συχνά εταιρείες προκειμένου να μη χάσουν χρήματα - κάθε κατάβαση κοστίζει 40-65 ευρώ ανάλογα με τον ποταμό - δέχονται σε επικίνδυνες διαδρομές αρχαρίους, με αποτέλεσμα να μην λείπουν οι μικροτραυματισμοί. Στο χώρο της ορειβασίας η κατάσταση που επικρατεί χαρακτηρίζεται ως χαοτική από τους καλά γνωρίζοντες, διότι αυτοί που αυτοαποκαλούνται οδηγοί βουνού είναι δεκάδες και δεν λείπουν οι περιπτώσεις όπου ορειβάτες έχουν κινδυνεύσει, έχουν χαθεί σε μονοπάτια και έχουν τραυματισθεί».
Το ερώτημα που προκύπτει έρχεται αβίαστα. Είναι λογικό να διακινδυνεύουμε τη ζωή μας με το να εκτιθέμεθα σε άσκοπους κινδύνους μέσω της συμμετοχής μας σε επικίνδυνες υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες περιπέτειας όπως π.χ. ο αλπινισμός; Στο ερώτημα αυτό θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΕΙΝΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ.

Ο άνθρωπος μερικές φορές τείνει να αναμετρηθεί με τα όρια του, να τα ξεπεράσει και να πετύχει το «ακατόρθωτο». Όπως επισημαίνει ο Quinn (1999, σ.151): «οι απαντήσεις στις ερωτήσεις γιατί ρισκάρουμε, γιατί να προκαλούμε την πιθανότητα ενός ατυχήματος με το να βρεθούμε σε δυσχερή θέση και να φθάνουμε τα όρια μας καθίστανται φανερές. Χωρίς ενεργά να ζητάμε, χωρίς να προσπαθούμε και χωρίς να πηγαίνουμε πιο πέρα από αυτά που ο καθένας γνωρίζει ότι μπορεί να καταφέρει, δεν υπάρχει ανάπτυξη. Η ανθεκτικότητα του μυαλού, της καρδιάς και του σώματος προκαλεί την ανάπτυξη. Όπου δεν υπάρχει ανάπτυξη, όπου η στασιμότητα είναι ο κανόνας, το ανθρώπινο όν δεν προσφέρει τίποτα ούτε στον εαυτό του ούτε στην κοινωνία». Αυτοί που ασχολούνται με το τουρισμό περιπέτειας είναι συνήθως πλούσιοι αλλά έχουν λιγοστό χρόνο. Θέλουν κατά τη διάρκεια των διακοπών τους να χωρέσουν όσα πιο πολλά πράγματα μπορούν. Σύμφωνα με τον Beedie (2003) αυτό ακριβώς το στυλ ζωής ενθαρρύνει την εμπορευματοποίηση των βουνών. Η εμπορευματοποίηση των βουνών συνοδεύεται από την τεχνολογική ανάπτυξη.
Σύμφωνα με τον Beedie (2003, σ.211) «η τεχνολογία έχει μία κατακλυσμιαία επίπτωση στον τουρισμό περιπέτειας. Για παράδειγμα ενδέχεται να αγοράσουμε τις αξίνες πάγου τελευταίας τεχνολογίας, τα μπαστούνια για περπάτημα ή τις μπότες ορειβασίας με την ελπίδα ότι αυτά θα μας καταστήσουν πιο ικανούς αναρριχητές ή ορειβάτες». Δεν χρειάζεται πλέον να προετοιμαστούμε και να γίνουμε ικανοί κάτω από την καθοδήγηση έμπειρων δασκάλων. Πιστεύουμε ότι με τη βοήθεια των εταιρειών τουρισμού περιπέτειας όλα αυτά τα απαραίτητα βήματα μπορούν να ξεπερασθούν. Όπως ορθά επισημαίνει ο Beedie (2003, σ. 212), «οι εταιρείες τουρισμού περιπέτειας ανατρέπουν την κοινωνική δομή της ορειβασίας». Οι τουρίστες ζουν για το παρόν, όχι για το μέλλον. Επιθυμούν ό,τι τους κάνει να ευχαριστιούνται εκείνη τη στιγμή (δραστηριότητες με σχοινιά ή έκθεση του σώματος στο κενό). Παραδόξως, υπάρχει σημαντική αύξηση του αριθμού αυτών που ασχολούνται με τις δραστηριότητες

(3) Τα Νέα. Ρεπορτάζ του Βρασδέλη Στέλιου. Ερασιτέχνες εκπαιδευτές. 30 Μαϊου 2007.
(4) Λιάκα Ζωή (2010). Τρόμαξα πολύ, πέρασα τέλεια. Τα Νέα, Παρασκευή 30 Απριλίου – Κυριακή 2 Μαϊου 2010.

βουνού, χωρίς απαραίτητα να ανήκουν σε κάποιο ορειβατικό σωματείο. Αυτοί που πεζοπορούν εκτός ορειβατικού σωματείου στην Ελλάδα τείνουν να επισκέπτονται γνωστά βουνά π.χ. τον Όλυμπο ενώ αγνοούν πολλά άλλα.

Ο Beedie (2003, σ. 235) συμπέρανε ότι «η ένταση που υπάρχει μεταξύ των παλιών και νέων θεωριών της ορειβασίας θα καταστούν ακατανόητες, καθώς οι μηχανισμοί ελέγχου της παρουσίασης και πώλησης του τουριστικού προϊόντος από τις εταιρείες περιπέτειας έχουν γίνει πολύ εξειδικευμένες. Παράδειγμα αποτελεί το πώς οι διαδρομές παρουσιάζονται ως περιβαλλοντικά ευαίσθητες, μία ιδέα που κατανοεί την περιβαλλοντική απήχηση της γνωστικής προοπτικής». Εντούτοις, παρά την αυξημένη τεχνική γνώση και εμπειρία το ρίσκο πάντα υπάρχει. Παραδόξως, όσο μεγαλύτερος ο αριθμός των ατυχημάτων που παρουσιάζονται στα ΜΜΕ, τόσο πιο πολύ, άνθρωποι ελκύονται από την περιπέτεια τουρισμού. «Η περιπέτεια τουρισμού μάς σαγηνεύει επειδή μάς κάνει να αισθανόμαστε ζωντανοί». Η συμμετοχή σε δράσεις περιπέτειας μπορεί να ερμηνευθεί απο τις ακόλουθες προοπτικές:

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΕΝΔΟΡΦΙΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ. ΕΡΓΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ.

Η πλέον αξιοσημείωτη ενδορφινική επίδραση έχει σχέση με την πρόκληση στο άτομο μιας κατάστασης ευφορίας και ευθυμίας, που παρατηρείται, καθώς η άσκηση εξελίσσεται από μετρίας έντασης σε μεγάλης έντασης. Η επίδραση των ενδορφινών εμπλέκεται, επίσης, στην αυξημένη αντοχή στον πόνο, τη βελτίωση της όρεξης, τη μείωση του άγχους, της έντασης, του θυμού και της σύγχυσης. Τα οπιοειδή που παράγονται στον οργανισμό κατά τη διάρκεια της άσκησης απομακρύνονται με βραδύτερο ρυθμό από το αίμα ατόμων που αθλούνται σε σύγκριση με μη αθλητές. McArdle, W. Katch, F. & Katch, V. (2001) cited in Κλεισούρας, Β. Φυσιολογία της άσκησης. Εκδόσεις Πασχαλίδης, Β΄ Εκδοση, Τόμος 1. Πολλοί άνθρωποι συμμετέχουν σε επικίνδυνα σπόρ ή καταστάσεις που εμπεριέχουν κάποιο βαθμό κινδύνου ή ρίσκου υποκινούμενοι από την ανάγκη τους να δημιουργήσουν ένταση και με τον τρόπο αυτό να κάνουν τη ζωή τους ενδιαφέρουσα. Όπως δηλώνει η ψυχολόγος Νίκη Ζαρκάδα «το αίσθημα του κινδύνου και της αγωνίας πυροδοτεί ένταση στον οργανισμό και αυξάνει τα επίπεδα της αδρεναλίνης. Όταν ο οργανισμός βρίσκεται σε κατάσταση υπερέντασης, λόγω της αδρεναλίνης προκαλείται αύξηση της γλυκόζης, με αποτέλεσμα να παράγεται επιπλέον ενέργεια, ενώ το άτομο νιώθει ευφορία. Η ενασχόληση με τέτοιου τύπου δραστηριότητες είναι ένας ακόμη τρόπος για να έχει κανείς μία εμπειρία απόλαυσης»[4].

ΠΟΛΛΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΕ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΣΠΟΡ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΚΑΠΟΙΟ ΒΑΘΜΟ ΚΙΝΔΥΝΟΥ Η ΡΙΣΚΟΥ ΥΠΟΚΙΝΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥΣ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΝ ΕΝΤΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΑΥΤΟ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ. ΟΠΩΣ ΔΗΛΩΝΕΙ Η ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ ΝΙΚΗ ΖΑΡΚΑΔΑ

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΙΔΑΝΙΚΗΣ ΔΙΕΓΕΡΣΗΣ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Οι υπαίθριες δραστηριότητες περιπέτειας μπορούν να εκληφθούν από κάποιους ανθρώπους ως μορφή παιχνιδιού για ενηλίκους. Για το λόγο αυτό, η θεωρία της ιδανικής διέγερσης έχει εφαρμογή και στους συμμετέχοντες σε δράσεις αναψυχής (Carpenter and Priest 1989). Σύμφωνα με τη θεωρία του Zuckerman (1979) τα ίδια άτομα που παίρνουν μεγάλο ρίσκο σε δραστηριότητες περιπέτειας λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο και στην επαγγελματική τους ζωή, όταν παίρνουν αποφάσεις υψηλού ρίσκου ή επιλέγουν ασυνήθιστα επαγγέλματα.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΡΟΗΣ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Η θεωρία της κατάστασης ροής του Csikzenmihalyi (1975) έχει άμεση σχέση με το πρότερο επίπεδο εμπειρίας που έχει το άτομο από τη συμμετοχή σε παρόμοιες δράσεις, όπως και με το διαφορετικό επίπεδο δυσκολίας που παρουσιάζει η δράση σε κάθε διαφορετική χρονική στιγμή της υλοποίησης της. Η κατάσταση της ροής, η κατάσταση συναισθηματικής πληρότητας επέρχεται, μόνο όταν ο βαθμός υπερπροσπάθειας του ατόμου αποβεί οριακά ικανός να υπερκαλύψει τις παρουσιαζόμενες απαιτήσεις της δοκιμασίας.

ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΣ

Το στοιχείο της πρόκλησης δημιουργείται από την αλληλεπίδραση μεταξύ του ρίσκου και του επιπέδου ικανότητας του συμμετέχοντα. Συνεπώς πρόκληση δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την παρουσία ρίσκου. Σύμφωνα με τους Priest and Gass (1997), τα επίπεδα της πρόκλησης από μία συμμετοχή σε προγράμματα περιπέτειας επέρχονται σταδιακά και μπορούν ως αποτέλεσμα να οδηγήσουν σε μια από τις ακόλουθες πέντε καταστάσεις 1) την εξερεύνηση, 2) την περιπέτεια, 3) τη μέγιστη περιπέτεια, 4) το ατύχημα, 5) την καταστροφή.
Το έξυπνο και έμπειρο άτομο αντιλαμβάνεται σωστά *το επίπεδο κινδύνου κάθε κατάστασης*, όπως, επίσης αντιλαμβάνεται σωστά το επίπεδο των ικανοτήτων που διαθέτει, ούτως ώστε να μπορέσει να υπερκαλύψει την πρόκληση. Εάν ένα άτομο έχει αυτά τα προσόντα, θέτει υψηλή πιθανότητα να βρεθεί σε κατάσταση μέγιστης περιπέτειας (Priest and Gass, 1997).

ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ, ΑΝΑΡΡΙΧΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΗ ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ ΣΕ ΕΡΗΜΙΚΕΣ Η ΠΑΓΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.

Σύμφωνα με τον Beedie (2003, σ.216) «η λέξη trek προέρχεται από μία λέξη στη γλώσσα των αποίκων Boer. Σταδιακά πήρε την έννοια του ταξιδιού πάνω στα βουνά χρησιμοποιώντας ελαφρύ εξοπλισμό». Το 1987 εκδόθηκαν 40000 άδειες ορειβασίας από την κυβέρνηση του Νεπάλ. Το 1992 εκδόθηκαν 72000 (Beedie, 2003, σ.218). Μόνο μέσα στην άνοιξη του 2007 την κορυφή Έβερεστ κατέκτησαν 630 άτομα, δηλαδή όσα και στα 40 χρόνια από την πρώτη βρετανική αναρρίχηση το 1953 έως το 1993.[5] Σήμερα, οι επίδοξοι ορειβάτες και όσοι ασχολούνται με τον τουρισμό περιπέτειας προσπερνάνε με ευκολία την περίοδο μαθητείας και μετακινούνται γρήγορα προς την **απόκτηση ορειβατικού κεφαλαίου**. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει Beedie (2003, σ.216) αυτοί οι άνθρωποι είναι ουσιαστικά τουρίστες και βασίζονται πάνω στις ικανότητες των άλλων για να ολοκληρώσουν την περιπέτειά τους. «Η εμμονή της επίδοσης τείνει να κατατάσσει τα βουνά απλώς ναρκισσιστικά υπόβαθρα για ελάχιστα προπονημένους τουρίστες, οι οποίοι συχνά πληρώνουν την επιπολαι-

Προβλήματα προσανατολισμού μεταξύ Βασιλίτσας και Γομάρας.

ότητα τους ακόμη και με τη ζωή τους». Περιηγητές και πεζοπόροι έχουν πετύχει κατορθώματα αλλά με μεγάλο κίνδυνο της ζωής τους.

Ας εξετάσουμε μερικά από αυτά τα πολλά κατορθώματα. Παρακάτω γίνεται μία περιγραφή μίας ακραίας περιπέτειας μέσα σε παγωμένη έκταση. Ο Βρετανός εξερευνητής Μπέν Χάντοου, 41 ετών, κατ' επανάληψη χρειάσθηκε να κολυμπήσει στα παγωμένα νερά σέρνοντας πίσω του το έλκηθρο του με τα εφόδιά του που ζύγιζε 148 κιλά[6]. Μετά από 64 μέρες ταξιδιού κατάφερε να φθάσει στο Βόρειο Πόλο. Όταν είδε μπροστά του φρέσκα ίχνη ανθρώπων σε απόσταση 120 χλμ. από τον Πόλο δεν πίστευε στα μάτια του. Τα ίχνη ήταν δικά του και είχε κάνει κύκλους επειδή πρόσκαιρα έχασε τον προσανατολισμό του. Ευτυχώς είχε πάνω του συσκευή GPS. Και η ομάδα υποστήριξης του έστελνε κανονικά τις συντεταγμένες. Σε κάποια άλλη στιγμή έσπασε ο πάγος και κολύμπησε στο νερό. Έχασε όμως το ένα του σκι. Έτσι υποχρεώθηκε να συνεχίσει το υπόλοιπο ταξίδι του περπατώντας αντί να γλυστρά.

Οι Mike Stroud και Ranulph Fiennes διέσχισαν για πρώτη φορά την Ανταρκτική χωρίς τη βοήθεια μηχανών, ανδρών ή ζώων σέρνοντας τα έλκηθρα τους σε μία έκταση 2000 χλμ. παγωμένων ερημότοπων με βαθιές ρωγμές στον πάγο. Η περιπέτειά τους αυτή διήρκεσε τρείς μήνες ακραίας κακουχίας. Την τρίτη κιόλας μέρα της περιπέτειας ο Mike Stroud

(5) Carrell, Francois (2009). Συμφόρηση κατακτητών στις πλαγιές του Έβερεστ. Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 13-9-2009. σελ.31-34. Αναδημοσίευση της Le Monde Diplomatique.
(6) Το Βήμα 21 Μαϊου 2003. Πήγε με τα πόδια στο Βόρειο Πόλο.

ΣΤΙΣ ΗΠΑ Ο ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΗΣ ΑΡΟΝ ΡΑΛΣΤΟΝ ΠΑΓΙΔΕΥΤΗΚΕ ΣΕ ΜΙΑ ΣΧΙΣΜΗ ΒΡΑΧΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΗΣ ΤΟΥ, ΑΛΛΑ ΚΑΤΟΡΘΩΣΕ ΝΑ ΔΙΑΣΩΘΕΙ. Η ΠΑΡΑ ΛΙΓΟ ΘΑΝΑΣΙΜΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ 127 ΩΡΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ Ο ΗΡΩΑΣ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΖΕΙ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ, ΑΝΑΚΑΛΕΙ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΑΝΑΜΕΤΡΙΕΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΤΟΥ ΟΡΙΑ[8]. Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΑΥΤΗ ΓΥΡΙΣΘΗΚΕ ΑΡΓΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΣΕ ΤΑΙΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ 127 ΩΡΕΣ.

έπεσε μέσα σε βαθιά ρωγμή στον πάγο. Επίσης, το έλκηθρό του χάλασε άσχημα. Η τέντα τους σχεδόν πήρε φωτιά από μία ελαττωματική εστία θέρμανσης. Ο καθένας τους έσερνε 220 κιλά τροφίμων και υλικών, βάρος το οποίο με δυσκολία μπορεί να συρθεί σε επίπεδο έδαφος, πόσο μάλλον σε ανώμαλες παγωμένες απολήξεις του εδάφους. Κάθε μέρα έπρεπε να καλύπτουν 25 χλμ. αν ήθελαν να καλύψουν την απόσταση μέσα σε 100 μέρες για τις οποίες είχαν προμήθειες. Από την 40ή μέρα ένιωθαν μονίμως πεινασμένοι. Μέχρι να φθάσουν στον Νότιο Πόλο είχαν χάσει 20 κιλά ο καθένας και ήταν αδύναμοι. Μετά το τέλος της περιπέτειας η σχέση τους διαταράχθηκε από τη δημοσιότητα και την έκδοση δύο διαφορετικών βιβλίων. Όπως αναφέρει η Godlee (1993) και τα δύο βιβλία εκτός από τις πράξεις ηρωισμού περιέχουν και μικρότητες όπως ποιος από τους δύο άνδρες τραβούσε περισσότερο βάρος ποιος μπορούσε να προσανατολισθεί περισσότερο ευθεία ποιός περπατούσε πιο πολύ κλπ. Απαντώντας στο παλιό ερώτημα γιατί ο Stroud επισημαίνει ότι «μετά από ένα τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα μη κανονικής ζωής βλέπεις όλη σου τη ζωή κάτω από διαφορετική προοπτική. Όταν ανεβαίνεις ένα βουνό δεν ανησυχείς για τα καθημερινά ζητήματα».

Ο Βρετανός Εντ Στάφορντ διέσχισε περπατώντας επί 859 ημέρες και νύχτες τη ζούγκλα στις όχθες του ποταμού Αμαζονίου[7]. Ο ποταμός Αμαζόνιος αποκαλείται και πράσινη κόλαση. Τελικά, οι λαθρέμποροι ναρκωτικών και οι αγανακτισμένοι με τους λευκούς, ιθαγενείς, αποδείχθηκαν πιο επικίνδυνοι από τα άγρια ζώα του δάσους. Ο πρώην στρατιωτικός, πρώην χρηματιστής και πρώην διοργανωτής διασχίσεων της ζούγκλας στη Νότια Αμερική ξεκίνησε το εγχείρημά του τον Απρίλιο του 2008 και τελείωσε τον Αύγουστο του 2010. Αρχικά, πίστευε ότι θα του έπαιρνε ένα χρόνο για να το ολοκληρώσει αλλά τελικά χρειάσθηκε δυόμισι. Περπάτησε όλο το μήκος του τεράστιου ποταμού: 6800 χλμ. Ξεκίνησε το εγχείρημα μαζί με ένα συμπατριώτη και φίλο του, αλλά αυτός έφυγε μετά από τρεις μήνες, επειδή τσακώθηκαν. Από τον πέμπτο μήνα μέχρι τέλους τον συνόδευε ο Περουβιανός δασοφύλακας Γκαντιέλ Σάντσες Ριβιέρα. Ο Στάφορντ προσλάμβανε – επί πληρωμή – μέλη ντόπιων φυλών ως οδηγούς. Κουβαλούσε φωτογραφική μηχανή, βίντεο, κομπιούτερ, δορυφορικό τηλέφωνο, συσκευή GPS και ασύρματο. Η όλη περιπέτεια του κόστισε 75000 λίρες που συγκεντρώθηκαν από σπόνσορες και δωρεές. Κατά τη διάρκεια του ταξιδιού αντιμετώπισε δηλητηριώδη φίδια, αδηφάγα μυρμήγκια, ηλεκτροφόρα χέλια, ανακόντα και τζάγκουαρ. Κινδύνευσε από λαθρέμπορους ναρκωτικών και παράνομους υλοτόμους, φυλακίστηκε δύο φορές κατηγορούμενος για φόνο, κυνηγήθηκε από Ινδιάνους με καραμπίνες και βέλη, ενώ εξαγριωμένοι ντόπιοι του έβαλαν τσιμέντο στο στόμα. Έλιωσε δύο ζευγάρια γαλότσες, τρία ζευγάρια

μπότες και τέσσερις σαγιονάρες. «Καλύτερα να πεθάνουμε παρά να επιστρέψουμε στα σπίτια μας αποτυχημένοι» είπε. Η **εμμονή του στην επίδοση** τον οδήγησε πολλές φορές κοντά στο θάνατο.

Στις ΗΠΑ ο αναρριχητής Άρον Ράλστον παγιδεύτηκε σε μία σχισμή βράχου κατά τη διάρκεια της περιπλάνησής του, αλλά κατόρθωσε να διασωθεί. Η παρά λίγο θανάσιμη περιπέτεια του κρατά συνολικά 127 ώρες και κατά τη διάρκεια της ο ήρωας επανεξετάζει τη ζωή του, ανακαλεί στη μνήμη του αγαπημένα πρόσωπα και αναμετριέται με τα προσωπικά του όρια[8]. Η περιπέτεια αυτή γυρίσθηκε αργότερα και σε ταινία με τον τίτλο 127 ώρες.

Έντεκα μέρες κράτησε ο γολγοθάς της Κατρίν Ντεστιβέλ η οποία κατάφερε να αναρριχηθεί σε μία από τις δυσκολότερες αναρριχητικές διαδρομές των Άλπεων. Αναρριχήθηκε σε ένα φράγμα από βράχους και πάγο, ψηλό χίλια μέτρα. Έντεκα μέρες μοναξιάς. Με μοναδική συντροφιά έναν ασύρματο για να καθησυχάζει συνεχώς τους πολυάριθμους φίλους και θαμαστές της στο βάθος της κοιλάδας. Για έντεκα μέρες κουβαλούσε στην πλάτη της δύο σάκους συνολικού βάρους 30 κιλών. Με την απαραίτητη εξάρτυση. Τρόφιμα, νερό και μία σκηνή.

ΑΙΤΙΕΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Το μεγάλο υψόμετρο, η κακοκαιρία ή οι κακές επιλογές μπορεί να οδηγήσουν στον θάνατο. Στα ψηλά βουνά τα περιθώρια λάθους είναι εξαιρετικά μικρά. «*Οι βετεράνοι του Έβερεστ έχουν συνηθίσει να βλέπουν πτώματα και οι Σέρπα μιλάνε με αδιαφορία γι' αυτά και κάνουν λογοπαίγνια, που ωστόσο οφείλονται μάλλον στην αμηχανία τους. Λίγο μακάβριο χιούμορ μάς βοηθάει να μην υποκύπτουμε στον πανταχού παρόντα φόβο του θανάτου. Η αλήθεια είναι πως παντού στο βουνό υπάρχουν σκόρπια πτώματα. Οι περισσότεροι θάνατοι οφείλονται στο μεγάλο υψόμετρο, στην κακοκαιρία ή σε κακές επιλογές. Και υπενθυμίζουμε σε όλους ότι στο Έβερεστ τα περιθώρια λάθους είναι εξαιρετικά μικρά*» (Τζάμλινγκ Τένζινγκ Νοργκάϊ και Μπρόουτον Κόμπερν (2003, σ.145).

Από το 1955 μέχρι και το 2008 είχαν καταγραφεί στον Όλυμπο 113 συμβάντα και 42 θάνατοι. Όλα στο λούκι του Μύτικα την ψηλότερη κορυφή του Ολύμπου.

Σε άλλη περίπτωση Γαλλίδα περιβαλλοντολόγος 37 χρόνων χάθηκε στον Όλυμπο[9]. Βοσκός υποστήριξε ότι την είδε να ξεκινά την ανάβαση, χωρίς τον απαιτούμενο εξοπλισμό κάτω από βαρύ ουρανό. Της ζήτησε να επιστρέψει βλέποντας τον βαρύ ουρανό αλλά εκείνη συνέχισε. Είχε έρθει στην Ελλάδα με ένα Γάλλο φίλο της, τον οποίο χώρισε στην Ελλάδα και συνέχισε να περιπλανιέται σε διάφορες περιοχές της χώρας, αρχικά ακολουθώντας έναν Έλληνα και στη συνέχεια μόνη της. Ήθελε να ανέβει έως το καταφύγιο Χρήστος Κάκαλος, σε υψόμετρο 2600 μ. από την Καρυά Ελασσόνας και να κατέβει κάθετα στο Λιτόχωρο. Οι κάτοικοι προσπάθησαν να την αποτρέψουν επισημαίνοντας πως το εγχείρημα είναι πολύ επικίνδυνο για μία γυναίκα, χωρίς τον κατάλληλο εξοπλισμό και μάλιστα κάτω από αντίξοες καιρικές συνθήκες με πυκνή ομίχλη, Οκτώβριο μήνα. Όμως αγνόησε τις προειδοποιήσεις. Το ερώτημα είναι γιατί; Μήπως βρισκόταν σε άσχημη ψυχολογική κατάσταση εξαιτίας του χωρισμού της; Μήπως χάθηκε επειδή δεν έλαβε υπόψη την κακή σήμανση των μονοπατιών; Μήπως υπερεκτίμησε τις δυνάμεις της; Σε άλλη περίπτωση μία αναμνηστική φωτογραφία στα 2000 μ.

---

(7) Μποζανίνου Τούλα (2010). Κατάβαση στην πράσινη κόλαση. Το Βήμα, 15-8-2010, σ. 24-25.

(8) Ρεπορτάζ για τον κινηματογράφο στο Έθνος, 25 Νοεμβρίου 2010

(9) Ιγνατιάδης Βασίλης (2010). Θρίλερ με 37 χρονη αγνοούμενη στον Όλυμπο. Έθνος 25 Οκτωβρίου 2010. σ. 21.

προκάλεσε την πτώση στη χαράδρα Ξηρολάκκι Ολύμπου τριών ορειβατών[10].

Σε τραγωδία κατέληξε η εξόρμηση στις πλαγιές του όρους Μπέλες για έναν 36χρονο ορειβάτη, όταν απομακρύνθηκε από την 11μελή ομάδα ορειβατών και χάθηκε στις απόκρημνες χαράδρες του βουνού[11]. Η ορειβατική παρέα ξεκίνησε από τα Άνω Πορόια με σκοπό να ανέβει στο όρος Μπέλες. Λίγες ώρες αργότερα και μέσα σε σφοδρή χιονοθύελλα τέσσερα μέλη έχασαν τον προσανατολισμό τους και εγκλωβίστηκαν σε ένα εγκαταλελειμμένο φυλάκιο του στρατού από όπου ανασύρθηκαν σώοι. Τα ίχνη του 36χρονου χάθηκαν για περισσότερες από 24 ώρες. Την επομένη μέρα ο άτυχος ορειβάτης εντοπίστηκε νεκρός τα ξημερώματα σε απόκρημνη χαράδρα, σε υψόμετρο 1600 μέτρων, από κυνηγό. Ο θάνατος του ορειβάτη οφείλεται σε υποθερμία. Το ίδιο απόγευμα που έγινε η ανάβαση, ένας δεύτερος ορειβάτης κινδύνεψε να χάσει τη ζωή του, όταν έχασε τον προσανατολισμό του και απομακρύνθηκε από την 11μελή ομάδα. Στάθηκε, όμως, τυχερός, καθώς εντοπίστηκε άμεσα από κυνηγό. Το συμπέρασμα στο οποίο θα μπορούσε να καταλήξει κανείς είναι ότι μέσα **σε δύσκολες καιρικές συνθήκες είναι εύκολο να χαθεί κάποιος**.

Οκτώ άτομα χάθηκαν τον Αύγουστο του 2008 στο Λευκό όρος των Άλπεων[12]. Η χιονοστιβάδα η οποία είχε μήκος 200 μέτρα και πλάτος 50 μέτρα πέρασε απ' ένα δημοφιλές ορειβατικό μονοπάτι καταστρέφοντας το. Συνολικά είχαν χάσει τη ζωή τους περισσότεροι από 100 ορειβάτες μέχρι το 2008 και οι υπεύθυνοι αποδίδουν το μεγάλο αριθμό στις συχνές αποκολλήσεις πάγου λόγω της ανόδου της θερμοκρασίας. Συνήθως επιζεί το 80% όσων διασώζονται από χιονοστιβάδα σε 20 λεπτά. Έπειτα από 2 ώρες το ποσοστό πέφτει σε 10%. Οι ορειβάτες, βεβαίως, δεν θα σταματήσουν να το επισκέπτονται.

Από το 1953 μέχρι και το 2010 περισσότεροι από 700 ορειβάτες έχουν ανέβει στην κορυφή του Έβερεστ. Ορειβάτες χωρίς επαρκή εκπαίδευση είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν έως και 71.000 ευρώ σε εταιρείες για να οδηγηθούν στην κορυφή[13]. Αρκετοί δεν επέστρεψαν ποτέ πίσω. Άλλοι προσπαθούν **να δημιουργήσουν ρεκόρ** ως οι γηραιότεροι η οι νεότεροι αναβάτες του βουνού. Οι ορειβάτες θα πρέπει να έχουν θάρρος για να αναρριχηθούν, αλλά **όταν υπάρχει έλλειψη εμπειρίας αυτό ισοδυναμεί με ανοησία.**

Μέχρι το καλοκαίρι του 2008 μόνο 284 ορειβάτες αποπειράθηκαν να ανέβουν το Κ2, τη δεύτερη υψηλότερη κορυφή στον κόσμο μετά το Έβερεστ. Από αυτούς οι 74 δεν επέστρεψαν, εκτοξεύοντας το ποσοστό θνησιμότητας για τη συγκεκριμένη κορυφή στο 26% και εξασφαλίζοντάς της τον τίτλο της «καταραμένης»[14]. Το 2008 σκοτώθηκαν 11 ορειβάτες κατά την κατάβαση όταν ένα τεράστιο κομμάτι πάγου αποκολλήθηκε και παρέσυρε τα σχοινιά ασφαλείας τους. Το 1986 χάθηκαν οι 13 από τους 27 που επιχείρησαν να κατακτήσουν την Κ2. Αντίθετα, το Έβερεστ έχει χαμηλό ποσοστό θνησιμότητας, μόλις 10%! Στο Κ2 ο καιρός αλλάζει απροειδοποίητα από λεπτό σε λεπτό. Οι καλύτεροι ορειβάτες περιλαμβάνονται στη λίστα των θυμάτων του Κ2.

Ορισμένοι άνθρωποι υποβάλλουν τον εαυτό τους σε υπερβολική ταλαιπωρία θέτοντας **μη ρεαλιστικούς στόχους**. Σουηδός ορειβάτης ξεκίνησε απ' τη Στοκχόλμη πάνω σ' ένα ειδικής παραγγελίας ποδήλατο φορτωμένο με εξοπλισμό βάρους 120 κιλών, με σκοπό να ταξιδέψει από τη στάθμη της θάλασσας στη Σουηδία ως την κορυφή του Έβερεστ εντελώς μόνος του, χωρίς τη βοήθεια των Σέρπα και χωρίς συμπληρωματικό οξυγόνο! Το αποτέλεσμα; Όταν ο Krakauer (2000, σ.170) τον είδε στο Έβερεστ ο Σουηδός υπεραθλητής ήταν σε άσχημη κατάσταση: «*Αργότερα την ίδια μέρα ο Γκόραν Κροπ, ο εικοσιεννιάχρονος Σουηδός σολίστας, πέρασε από τη δεύτερη κατασκήνωση καθ' οδόν για την κατασκήνωση βάσης, δείχνοντας τελείως εξαντλημένος. Ήταν ένας υπέρμετρα φιλόδοξος στόχος, αλλά ο Κροπ είχε τα προσόντα για να*

After El Capitan thriller: Britons flock to climbing walls to make their own ascents

American duo's remarkable ascent is expected to fuel boom in uptake of the adventure sport

MOUNTAINS HAVE TAKEN JOHN HOME

Sister's moving words after ex-warden had heart attack before Snowdonia death fall

AN experienced mountaineer died when he had a heart attack and plunged 30ft.

FULL STORY – PAGE 7

τα καταφέρει: είχε λάβει μέρος σε έξι αποστολές στα Ιμαλάϊα κι είχε ανέβει μόνος του στην Ευρεία Κορυφή, στο Τσο Όγιου και στο Κ2». Παρά την εμπειρία του ο Σουηδός υπεραθλητής είχε θέσει έναν υπερφιλόδοξο στόχο που ήταν εκτός πραγματικότητας. Το πρόβλημα ήταν ότι μέχρι να φθάσει στο Νεπάλ από την Σουηδία με το ποδήλατο είχε κιόλας εξαντληθεί.

Στην ορειβασία η **έλλειψη φόβου** που λειτουργεί αποτρεπτικά μαζί με την **έλλειψη εμπειρίας** μπορεί να έχει τραγικά αποτελέσματα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Krakauer (2000, σ. 118) για μία περίπτωση άπειρου νεαρού ορειβάτη: *«Ακριβώς δίπλα μας στην Κατασκήνωση Βάσης είχε κατασκηνώσει ένας εικοσιπεντάχρονος Νορβηγός ορειβάτης, ο οποίος ανακοίνωσε την πρόθεση του να ανέβει μόνος του στη Νοτιοδυτική Πλευρά (του Έβερεστ), μια διαδρομή που συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πιο επικίνδυνες και τεχνικά απαιτητικές του όρους — παρά το γεγονός ότι η εμπειρία του στα Ιμαλάια περιοριζόταν σε δύο αναβάσεις στη γειτονική Κορυφή Νήσου, ένα ύψωμα 6.179μ. πάνω σ' ένα δευτερεύουσας σημασίας κορφοβούνι του Λότσε, διαδρομή που δεν απαιτούσε άλλη τεχνική πέρα από ζωηρό βάδην».* Παρά την έλλειψη εμπειρίας ορισμένοι υπερεκτιμούν τις δυνάμεις τους

(10) Ρεπορτάζ του Αγγελιοφόρου. Τρίτη 16 Μαρτίου 1999.
(11) Έθνος 9 Ιανουαρίου 2012. Νεκρός ορειβάτης από κρυοπληξία.
(12) Μπαστέα, Νατάσα (2008). Το Μον Μπλάν μετράει τους νεκρούς του. Τα Νέα, 26 Αυγούστου 2008.
(13) Awake magazine, 2002, 8, 10, σ. 20-24 Κυνηγοί συγκινήσεων –Γιατί αυτή η ολέθρια γοητεία;
(14) Ρεπορτάζ της Μαρίας Μακρίδου. Η κατάρα της Κ2. Ελεύθερος Τύπος, 16 Αυγούστου 2008.

και διακινδυνεύουν τη ζωή τους χωρίς σοβαρό λόγο.

Ο κίνδυνος έρχεται μετά από σοβαρή προσωπική καταπόνηση. Ο κάθε ορειβάτης αντιμετωπίζει συνεχώς διλήμματα: Να επιμείνει και να συνεχίσει την προσπάθεια για επιτυχία με κίνδυνο προσωπικό ή να ακούσει το σώμα του και να σταματήσει την προσπάθεια του; Υπάρχει μία **λεπτή διαχωριστική γραμμή** που ένας ορειβάτης δεν πρέπει να υπερβεί. Όπως θέτει το δίλημμα ο Krakauer (2000, σ.201): «*Δυστυχώς, το άτομο εκείνο που είναι προγραμματισμένο να αγνοεί την προσωπική καταπόνηση και να συνεχίζει την προσπάθεια είναι συχνά προγραμματισμένο να αγνοεί και σημάδια σοβαρού επικείμενου κινδύνου. Αυτό αποτελεί την ουσία του διλήμματος που κάποια στιγμή αντιμετωπίζει κάθε ορειβάτης στο Έβερεστ: για να πετύχεις πρέπει να έχεις φοβερή θέληση, αν όμως υπερβάλλεις μπορεί να σκοτωθείς. Εκτός αυτού, πάνω απ' τα 7.900μ., η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στον απαραίτητο ζήλο και στον απερίσκεπτο πυρετό της κορυφής γίνεται θλιβερά δυσδιάκριτη. Γι' αυτό οι πλαγιές του Έβερεστ είναι γεμάτες πτώματα*». **Ο κίνδυνος αποτελεί αναπότρεπτο στοιχείο της ορειβασίας.** Χωρίς αυτό το στοιχείο θα ήταν απλά όπως οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα. Όπως ομολογεί ο Krakauer (2000, σ.294): «*Πάντα ήξερα ότι η ορειβασία είναι ενασχόληση υψηλού κινδύνου. Αποδεχόμουν τον κίνδυνο ως βασικό συστατικό του παιχνιδιού — χωρίς αυτόν, η ορειβασία θα διέφερε ελάχιστα από εκατοντάδες άλλες κοινότοπες διασκεδάσεις. Ήταν διεγερτική η προσέγγιση του* ***αινίγματος της θνητότητας****, το ότι κλέβεις μια ματιά πέρα απ' τα απαγορευμένα όρια. Η ορειβασία είναι μια μεγαλοπρεπής δραστηριότητα, όπως πιστεύω ακράδαντα, όχι παρά τους εγγενείς κινδύνους, αλλά ακριβώς εξαιτίας τους*».

Η ορειβασία υψηλών βουνών δεν μοιάζει με άλλες υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες. Σύμφωνα με τον Krakauer (2000, σ. 108): «*Οι άνθρωποι που δεν κάνουν ορειβασία – δηλαδή η μεγάλη πλειοψηφία του κόσμου – βγάζουν το συμπέρασμα ότι το άθλημα είναι μια επικίνδυνη διονυσιακή αναζήτηση ολοένα κλιμακούμενων συγκινήσεων. Όμως η άποψη ότι οι ορειβάτες είναι απλώς πρεζάκια της αδρεναλίνης που κυνηγάνε τη νόμιμη δόση τους είναι εσφαλμένη, τουλάχιστον όσον αφορά το Έβερεστ. Αυτό που έκανα εκεί πάνω δεν είχε σχεδόν καμία σχέση με το μπάντζι τζάμπιγκ ή την ελεύθερη πτώση με αλεξίπτωτο ή την οδήγηση μοτοσυκλέτας με 200 χιλιόμετρα την ώρα*».

Ορισμένοι οδηγοί βουνού δίνουν **μεγαλύτερη έμφαση στη βούληση από την εμπειρία**. Χαρακτηριστικά ο ίδιος ο Krakauer (2000, σ. 90) δίνει την προσωπική του μαρτυρία για τον τρόπο παρακίνησης από οδηγούς βουνού: «*Όταν απάντησα ότι θα ήταν τρελό για κάποιον με τη δική μου περιορισμένη πείρα σε μεγάλα υψόμετρα να επιχειρήσει να ανέβει στο Έβερεστ, είπε: Μπα, η πείρα έχει υπερτιμηθεί. Δεν έχει σημασία το υψόμετρο, αλλά η στάση σου απέναντι στο θέμα.. Θα τα πας μια χαρά. Έχεις κάνει κάποιες δύσκολες αναβάσεις — πολύ πιο δύσκολες από το Έβερεστ. Το Έβερεστ το έχουμε μελετήσει καλά, το έχουμε στο τσεπάκι μας. Αυτό τον καιρό, μα την αλήθεια, έχουμε χτίσει έναν «κίτρινο πλίνθινο δρόμο» για την κορυφή*». Η αλαζονεία βεβαίως δεν αποδείχθηκε ικανή να σώσει τον οδηγό βουνού από το θάνατο στο Έβερεστ, εκεί δηλαδή που υποθετικά είχε κτισθεί ο κίτρινος πλίνθινος δρόμος. Η Γκερλίντε Καλτενμπρούνερ είναι η πρώτη γυναίκα που ανέβηκε χωρίς φιάλη συμπληρωματικού οξυγόνου και στις 14 κορυφές του πλανήτη με υψόμετρο πάνω από τα 8000μ., ένα επίτευγμα που ολοκλήρωσε στην Κ2, τον Αύγουστο του 2011. Η 42χρονη Αυστριακή εγκλωβίστηκε σε χιόνι που της έφθανε ως το στήθος, αντιμετώπισε θερμοκρασίες υπό το μηδέν και επέζησε από κατολισθήσεις που έκαναν άλλους να γυρίσουν πίσω. Το 2007 στο Νταουλαγκίρι του Νεπάλ έπεσε μία χιονοστιβάδα και την παρέσυρε, ενώ βρισκόνταν μέσα στη σκηνή της. Φοβήθηκε ότι θα πάθαινε ασφυξία από το χιόνι. Αργά, αργά μπόρεσε να βγεί έξω. Έψαξε για τους τρείς Ισπανούς ορειβάτες που είχαν κατασκηνώσει κοντά της. Οι δύο

από αυτούς ήταν νεκροί. Η ίδια συμβουλεύει τους εφήβους να μην ακούνε τους άλλους που λένε τι είναι καλό για αυτούς. Να ακούνε την ψυχή, το σώμα και το ένστικτο τους. (Γκουϊν Πίτερ, 2013). Τι σημαίνει άραγε να ακούνε τη ψυχή;
Η ανυπομονησία μπορεί να αποδειχθεί μοιραία γι' αυτούς που ήδη απέτυχαν μία δύο φορές και θα έπρεπε να ξαναπληρώσουν υπέρογκα ποσά αλλά και να διαθέσουν υπερβολικό χρόνο για να δοκιμάσουν ξανά αφού το βουνό τους έχει γίνει πάθος. Χάνουν την αίσθηση του μέτρου. Όπως αναφέρει ο Τζάμλινγκ Τένζινγκ Νοργκάϊ στο βιβλίο του μαζί με τον Μπρόουτον Κόμπερν (2003, σ. 199): *«Ίσως το κολοσσιαίο μέγεθος του Έβερεστ να κάνει πολλούς να χάνουν την αίσθηση του μέτρου. Καθώς αναρριχώνται στο βουνό, μακριά από την πατρίδα τους και το οικείο τους περιβάλλον, το βουνό γίνεται ένα πάθος που καταβροχθίζει τα πάντα. Μαγεύει τους ορειβάτες μέχρι του σημείου να χάνουν το μυαλό τους και την αίσθηση της αυτοπροστασίας. Και τότε διακινδυνεύουν πολλά, χωρίς να έχουν καν την πείρα για ν' αντιμετωπίσουν το ρίσκο που παίρνουν»*.

Η 42ΧΡΟΝΗ ΑΥΣΤΡΙΑΚΗ ΕΓΚΛΩΒΙΣΤΗΚΕ ΣΕ ΧΙΟΝΙ ΠΟΥ ΤΗΣ ΕΦΘΑΝΕ ΩΣ ΤΟ ΣΤΗΘΟΣ, ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΥΠΟ ΤΟ ΜΗΔΕΝ ΚΑΙ ΕΠΕΖΗΣΕ ΑΠΟ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΚΑΝΑΝ ΑΛΛΟΥΣ ΝΑ ΓΥΡΙΣΟΥΝ ΠΙΣΩ. ΤΟ 2007 ΣΤΟ ΝΤΑΟΥΛΑΓΚΙΡΙ ΤΟΥ ΝΕΠΑΛ ΕΠΕΣΕ ΜΙΑ ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΕΣΥΡΕ, ΕΝΩ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΝ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ.

ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Η ΕΜΑΚ και οι εθελοντικές οργανώσεις διάσωσης ερίζουν για την κυριαρχία τους στα ελληνικά βουνά. **Υπάρχει πλήρης σύγχυση όσον αφορά το μηχανισμό διάσωσης στα βουνά.** Κύκλοι της ΕΜΑΚ καταγγέλουν ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι εθελοντές προσπαθούν να κλέψουν από την ΕΜΑΚ συμβάντα, ώστε να καρπώνονται εκείνοι τις επιτυχίες, να εξασφαλίζουν προβολή από τα ΜΜΕ και τελικά χρηματοδότηση[15]. Από την άλλη μεριά κύκλοι της Ελληνικής Ομάδας Διάσωσης κατηγορούν την ΕΜΑΚ ότι δε διαθέτει τα τεχνικά μέσα και την εξειδίκευση για τέτοιου είδους αποστολές.
Θα πήγαινες για ορεινή πεζοπορία σε απομακρυσμένες περιοχές όπου ομάδες διάσωσης δεν μπορούν να φτάσουν; Ναι ή όχι; Οι ενδιαφερόμενοι αγνοούν και τους κινδύνους της ορεινής πεζοπορίας αλλά και τις δυνατότητες των τοπικών συνεργείων διάσωσης, με αποτέλεσμα να έχουμε θύματα κάθε χρόνο. Οι κίνδυνοι που μπορούν να παρουσιαστούν είναι πολλοί και απρόβλεπτοι ακόμη και για τον πιο έμπειρο ορειβάτη, οπότε για να επιτύχει κανείς κάτι ανάλογο πρέπει να πάει μαζί με άλλους έμπειρους ορειβάτες. Θα πρέπει οι αρχές να καθορίσουν κάποιες περιοχές όπου οι χρήστες/επισκέπτες θα γνωρίζουν ότι είναι απολύτως μόνοι τους εάν αντιμετωπίσουν σοβαρά προβλήματα διάσωσης; Οι υποστηρικτές της μη-διάσωσης επισημαίνουν:
1). Κάποιοι λίγοι άνθρωποι βάζουν τον εαυτό τους σκόπιμα σε δύσκολη θέση προκειμένου να χρησιμοποιήσουν όλα

(15) Σουλιώτης Γ. (2008). Υπό διάλυση ο μηχανισμός διάσωσης. Καθημερινή, 11-10-2008, σ 18.

Βαρυχειμωνιά

τα αποθέματα διανοητικής και φυσικής δύναμης για την προσωπική τους ανάπτυξη. Τέτοιες προκλήσεις όμως θα πρέπει να είναι αληθινές και όχι πλαστές. Αυτά που διακυβεύονται θα πρέπει να είναι πολλά.

2). Δεν θα πρέπει να αρνηθούμε αυτή την ευκαιρία για προσωπική ανάπτυξη στους λίγους που επιθυμούν να ξεπεράσουν τα προσωπικά τους όρια μέσα στη φύση χωρίς βοήθεια από ομάδες διάσωσης εάν τα πράγματα δεν πάνε καλά. Οι τοποθεσίες όπου δύσκολα μπορεί να πάει μία ομάδα διάσωσης είναι προφανώς οι πιο όμορφες για ορεινή πεζοπορία αλλά από εκεί και πέρα είναι στο χέρι του καθενός, αν θέλει και έχει τα προσόντα, να πάρει το ρίσκο.

3). Η κοινωνία ωφελείται από τις προσωπικές νίκες κάποιων ατόμων στην άγρια φύση επειδή αυτά τα άτομα έχουν μάθει να βασίζονται στον εαυτό τους, να ψηλώνουν πιο πάνω από τη μετριότητα και να πηγούνται σε περιπτώσεις κρίσης.

4). Οι διασώσεις βλάπτουν το περιβάλλον. Οι διασώστες θα πρέπει να ξεπεράσουν πολλά εμπόδια και να επιδείξουν τρομερή αυτοπειθαρχία, προκειμένου να μη βλάψουν το περιβάλλον, ενώ ταυτόχρονα προσπαθούν να διασώσουν κάποιον.

5). Οι διασώσεις είναι πολυέξοδες ($ 3.000.000 κόστισαν οι επιχειρήσεις διάσωσης στις ΗΠΑ το 2003)

Από την άλλη μεριά οι υποστηρικτές της διάσωσης επισημαίνουν:

1). Το να επιτρέψουμε σε ορειβάτες και αναρριχητές να πεθάνουν, χωρίς να τους βοηθήσουμε, θα ήταν σαν να αρνιόμασταν την ανθρώπινή μας φύση. Οι περισσότεροι άνθρωποι που διαβιούν στις πόλεις έχουν άγνοια από τη ζωή στη φύση και ενδέχεται να κάνουν σοβαρά και επικίνδυνα λάθη στο βουνό.

2). Οι περισσότερες διασώσεις δεν γίνονται από ομάδες διάσωσης αλλά από φίλους και ξένους που διαθέτουν το χρόνο και τα χρήματα τους για να σώσουν

άλλους. Τέτοιες πράξεις δυναμώνουν την κοινωνία.
3). Η πλειοψηφία των ανθρώπων επιθυμεί τις διασώσεις ακόμη κι αν γίνονται σε ερημικά μέρη.
4). Μερικές φορές αυτοί που κινδυνεύουν δεν είναι απλώς ενήλικες αλλά οικογένειες. Τι φταίνε τα παιδιά για τις πράξεις του πατέρα; Τέτοιο περιστατικό ενός πολύτεκνου πατέρα συνέβη στον Όλυμπο, Μάιο μήνα. Μήπως δεν έπρεπε οι διασώστες να βοηθήσουν τα παιδιά, επειδή ο πατέρας δε μελέτησε τις μετεωρολογικές προβλέψεις;
Όπως συμπεραίνουν οι McLean & Yonder (2005) παρόλο που η ύπαρξη άγριων περιοχών χωρίς δυνατότητα διάσωσης ακούγεται ως ρομαντική ιδέα στην πραγματικότητα πρόκειται για ανήθικη έννοια. Κάποιοι πιστεύουν ότι οι αρχές θα πρέπει να καθορίσουν κάποιες ασφαλείς περιοχές και άλλες περιοχές ως επικίνδυνες χωρίς δυνατότητα διάσωσης. Είναι όμως θέμα κανονισμών και διατάξεων ή αυτογνωσίας; Υποτίθεται ότι ο καθορισμός ασφαλών περιοχών για υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες θα αύξανε τον αριθμό των αθλουμένων σ' αυτές.

Η ΗΘΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

Η παραδοσιακή σκληρότητα του ορειβάτη προκειμένου να πετύχει το στόχο του κάποιες φορές έχει οδηγήσει στην απανθρωπιά. Ο Krakauer (2000, σ.131) είναι αφοπλιστικός για την εμπειρία του από το Έβερεστ: «*Ελάχιστοι απ' τους ορειβάτες που προσπερνούσαν με κόπο είχαν ρίξει στα πτώματα παραπάνω από μία ματιά. Ήταν λες και υπήρχε μια σιωπηρή συμφωνία στο βουνό να παριστάνουμε ότι αυτά τα αφυδατωμένα λείψανα δεν ήταν αληθινά — λες και κανείς μας δεν τολμούσε να παραδεχτεί τι διακυβευόταν εκεί πάνω*».
Η ψυχρή λογική των ορειβατών στην επιδίωξη τους για την κορυφή κόβει την ανάσα. Στην ορειβασία το ρίσκο εξιδανικεύεται. Οι ορειβάτες υψηλών στόχων πολλές φορές είναι ασύνετοι και χάνουν εύκολα τη λογική τους. Γίνονται παράλογοι. Τελειώνοντας το βιβλίο του ο Krakauer (2000, σ. 299) αναφέρει: «*Εν μέσω όλης αυτής της μεθεόρτιας εκλογίκευσης είναι εύκολο να παραβλεφθεί το γεγονός ότι η ορειβασία δε θα γίνει ποτέ ένα ασφαλές και προβλέψιμο εγχείρημα που θα διέπεται από συγκεκριμένους κανόνες. Πρόκειται για μια δραστηριότητα που εξιδανικεύει το ρίσκο. Οι πιο φημισμένες μορφές του αθλήματος ήταν ανέκαθεν αυτοί που έπαιξαν με το κεφάλι τους περισσότερο απ' τους άλλους και κατάφεραν να τη γλιτώσουν. Οι ορειβάτες, ως είδος, απλούστατα δε διακρίνονται για τη σύνεσή τους. Κι αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους ορειβάτες του Έβερεστ: όταν τους δίνεται η ευκαιρία να κατακτήσουν την ψηλότερη κορυφή του πλανήτη, όπως δείχνει η ιστορία, οι άνθρωποι εγκαταλείπουν με εκπληκτική ευκολία την ορθή τους κρίση*».
Η έλλειψη ηθικής σε υψόμετρα πάνω από 8000 μ. γίνεται εμφανής από το περιστατικό στο οποίο Γιαπωνέζοι ορειβάτες προσπέρασαν ετοιμοθάνατους Ινδούς ορειβάτες σαν να μη συνέβαινε τίποτε. Η περιγραφή του Krakauer (2000, σ. 265) είναι συγκλονιστική: «*Ένας από τους ορειβάτες απ' το Λαντάκ ήταν «κατά τα φαινόμενα ετοιμοθάνατος και ο άλλος ήταν κουλουριασμένος στο χιόνι. Δεν ανταλλάχθηκαν κουβέντες. Ούτε νερό ούτε τροφή ούτε οξυγόνο άλλαξαν χέρια. Οι Γιαπωνέζοι προχώρησαν και πενήντα μέτρα πιο πέρα έκαναν στάση κι άλλαξαν φιάλες οξυγόνου. Ένας Γιαπωνέζος ορειβάτης είπε: «Δεν τους ξέραμε. Όχι, δεν τους δώσαμε νερό. Δεν τους μιλήσαμε. Είχαν αρρωστήσει βαριά απ' το υψόμετρο. Μας φάνηκαν επικίνδυνοι». Ένας άλλος Γιαπωνέζος ορειβάτης εξήγησε: «Ήμασταν πολύ κουρασμένοι για να τους βοηθήσουμε. Πάνω απ' τα 8.000 μέτρα δεν υπάρχει χώρος για ηθική»*». Είναι δυνατόν το εάν θα υπάρξει ηθική να εξαρτάται από το υψόμετρο που βρίσκεται κάποιος; Για άλλους αυτό το όριο μπορεί να είναι 7000 μ. κλπ. για άλλους 5000 μ. για άλλους τα 3000 μ. κλπ. κλπ.
Από την άλλη μεριά υπάρχουν καταγεγραμμένες ηρωικές προσπάθειες διάσω-

σης όπου ο στόχος της ανάβασης ματαιώθηκε για να βοηθηθεί ο συνάνθρωπος που κινδύνευε. Π.χ. η προσπάθεια ανάβασης στο Κ2 από τρεις Βρετανούς ορειβάτες ήταν δραματική. Σταμάτησαν την ανάβαση τους προκειμένου να βοηθήσουν έναν τραυματισμένο Σουηδό ορειβάτη τον μόνο επιζώντα ενός ατυχήματος με τρεις νεκρούς[16]. Ο Roger Payne και η γυναίκα του Julie-Ann Clyma έφεραν τον ορειβάτη στη βάση Camp III, αλλά η διάσωση τελείωσε με μεγαλύτερη καταστροφή όταν έσπασε το σχοινί.

Κάποιοι ορειβάτες **επιδεικνύουν τα τραύματά** τους όπως οι στρατιώτες μετά τη μάχη. Σύμφωνα με τον Krakauer (2000, σ. 285): «Όταν ρώτησε τον Γκάου αν μπορούσε να φωτογραφίσει τα άκρα του για το ιατρικό αρχείο, ο Ταϊβανέζος ορειβάτης έδωσε τη συγκατάθεση του μ' ένα πλατύ χαμόγελο σαν στρατιώτης που επιδεικνύει τα τραύματα απ' τις μάχες, έμοιαζε **σχεδόν περήφανος για τα φρικιαστικά τραύματα** που είχε υποστεί».

Σε άλλες κοινωνίες με ολότελα διαφορετική κουλτούρα η έκθεση του εαυτού σε υπερβολικό κίνδυνο είναι ανεπίτρεπτη. Οι ντόπιοι βουδιστές της Νοτιο-ανατολικής Ασίας δείχνουν περισσότερο σεβασμό απέναντι στη ζωή απ' ότι οι ξένοι. Εκτός σπανίων περιπτώσεων η προσωπική έκθεση του εαυτού σε κίνδυνο θεωρείται ανευθυνότητα. Η διαφορά μεταξύ δουλειάς και αναψυχής είναι τεράστια. Όπως εξηγούν οι Τζάμλινγκ Τένζινγκ Νοργκάϊ και Μπρόουτον Κόμπερν (2003, σ.49): «εξαιτίας της πολύτιμης ενσάρκωσής μας σε άνθρωπο, οι βουδιστές θεωρούν ανευθυνότητα να βάζεις ο ίδιος σε κίνδυνο τον εαυτό σου, εκτός κι αν η ενέργειά σου αυτή υπαγορεύεται από ανάγκη ή από συμπόνια για κάποιον. Για τους Σέρπα που μεγαλώνουν στη σκιά του Έβερεστ κι ανεβαίνουν στο βουνό κουβαλώντας φορτία, η ανάβαση αυτή είναι μια δουλειά, μια δικαιολογημένη αναγκαιότητα. Για τους περισσότερους ξένους είναι ένα είδος διασκέδασης».

Ακόμη και όταν χρειασθεί να απεμπλακεί κάποιος συναισθηματικά από κάποιον σύντροφο του για να μην πεθάνει **η ορθή κρίση παρεμποδίζεται**. Σύμφωνα με τον Krakauer (2000, σ.255): «*Ξέρω ότι ακούγομαι σαν μεγάλο καθίκι που είπα στον αρχηγό της αποστολής να εγκαταλείψει τον πελάτη του» ομολόγησε ο Κόττερ «αλλά ήταν πλέον προφανές ότι αυτή ήταν η μόνη λύση». Ο αρχηγός της αποστολής ωστόσο, αρνιόταν να σκεφτεί τη λύση να κατέβει χωρίς τον πελάτη και φίλο του*». Με άλλα λόγια, ο ορειβάτης παρακαλούσε συνορειβάτη του να αφήσει ένα τρίτο ετοιμοθάνατο συνορειβάτη τους να πεθάνει μόνος του πάνω στο Έβερεστ. Δυστυχώς, αυτός δεν τον άκουσε με αποτέλεσμα να πεθάνουν και οι δύο μαζί.

Όπως επιτακτικά μας προτρέπει ο Παπαδόπουλος (2011, σ.141), «*δεν μπορεί ορειβάτης να αποποιηθεί αρωγή σε ένα δοκιμαζόμενο συνορειβάτη, ανεξάρτητα από τη βαρύτητα της δοκιμασίας του και τα γενεσιουργά αίτια. Δεν μπορεί να γίνει ανεκτή άρνηση παροχής βοήθειας. Δεν μπορεί να νοηθεί εγκατάλειψη συντρόφου στις εξάρσεις και εκτονώσεις των φυσικών φαινομένων και των καιρικών συνθηκών στο βουνό και στης νύχτας τον κατατρεγμό*».

Όπως χαρακτηριστικά περιγράφει ο Παπαδόπουλος (2011, σ.187), «*επικρατεί στην ορειβασία, ο άμετρος εγωισμός, η φιλοδοξία και η υπεροψία. Χαρακτηρισμοί ασυμβίβαστοι με το άθλημα η σπορ, που ασκούμε και υπηρετούμε. Θεωρούμε, ο καθένας, τον εαυτό μας άτρωτο και απυρόβλητο από τα ορειβατικά ατυχήματα. Δεν υπάρχει λόγος αναδρομής σε ορειβατικά ατυχήματα, που έπληξαν δικούς μας και ξένους ορειβάτες. Είναι οδυνηρό ο νους μας να ανατρέχει και να αναμοχλεύει παλιές τραγωδίες, που η*

(16) Douglas, Ed. Obituary of Roger Payne. Climber keen to address the problems faced by the world's mountain regions. The Guardian, Thursday, 19.07.2012, p. 36.

ανάμνηση τους ματώνει την ψυχή μας, όπως ακριβώς και στο πρώτο άκουσμα τους».

Πριν συμμετάσχει κάποιος θα πρέπει να αναγνωρίζει τους κινδύνους. Για παράδειγμα, ποιό ακριβώς είναι το ποσοστό ατυχημάτων για κάποιο συγκεκριμένο άθλημα; Τι μέτρα ασφαλείας παίρνονται; Είναι επικίνδυνο να ασχοληθεί κανείς με τι καταδύσεις χωρίς τις καταλληλες οδηγίες. Έτσι πρέπει επίσης να ρωτήσεις: Τι εκπαίδευση και εξοπλισμός χρειάζονται για αυτό το άθλημα; Υπάρχουν κάποια βάσιμα οφέλη, όπως η άσκηση; Είναι οι τυχόν κίνδυνοι απρόβλεπτοι, ή μήπως ο κύριος σκοπός του αθλήματος είναι να αψηφά το θάνατο;

Αν συμβαίνει το τελευταίο, γιατί σε ελκύει τόσο το να ριψοκινδυνεύεις. Είναι απλώς μια αντίδραση στην ανία και στο άγχος; Τότε γιατί να μη βρεις έναν πιο ασφαλή, πιο υγιή τρόπο για να αντιμετωπίσεις αυτά τα αισθήματα; (Παροιμίαι 21:17) Η δύναμη και το σθένος της νεότητας είναι ευλογία από το Θεό.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Όπως δηλώνει ο Τσιβελέκας (2008) «ο καλός ορειβάτης είναι αυτός που επιστρέφει ζωντανός. Η κορυφή δεν είναι ποτέ η ίδια, ακόμη κι αν την έχεις ήδη κατακτήσει. Κάθε φορά βιώνεις ξανά το βουνό, αποκτάς εμπειρίες αλλά πάντα διδάσκεσαι δίπλα σε παλαιότερους». Όπως δήλωσε η αδελφή μιας κοπέλας που πνίγηκε στο Λούσιο ποταμό: «Κατά την ταπεινή μου άποψη, στα απλά πράγματα υπάρχει η ευτυχία και δε χρειάζεται να καταφεύγουμε στα extremes για να νιώθουμε ευτυχείς. Η μεγαλύτερη χαρά και ευτυχία εισπράττονται από μία ζεστή αγκαλιά και από το αλισβερίσι της αγάπης με τους ανθρώπους που επιλέγουμε να είναι κοντά μας» (Φραγκούλης, 2012). Η πεποίθηση ότι όποιος παίρνει περισσότερα ρίσκα στον αέρα και στα βουνά έχει ως αποτέλεσμα να κάνει το ίδιο και σε άλλες πλευρές της ζωής του δεν έχει αποδειχθεί επιστημονικά. Η αστικοποίηση, την οποία έχουμε όλοι δεχθεί στην καταναλωτική κοινωνία, μάς απομονώνει από τα άσχημα καιρικά φαινόμενα μέσα στα σπίτια μας. Ένα τμήμα του εαυτού μας εναντιώνεται σ' αυτήν την αποξένωση από τη φύση και αποζητά την περιπέτεια. Όμως ακόμη και στην άγρια φύση, η αστικοποίηση την οποία έχουμε αποδεχθεί, η συνήθεια μάς ακολουθεί (Bourdieu, 1984), ταξιδεύει μαζί μας (Greenway, 2002). Παρά την ανία και την ρουτίνα της καθημερινότητας πολλές καθημερινές δραστηριότητες εμπεριέχουν ρίσκο. Η επιδίωξη της ανάπτυξης επιφέρει το ρίσκο.

Οι συγγραφείς της Αγίας Γραφής παρότρυναν τους νέους να απολαμβάνουν τη δύναμη και το σθένος της νεότητας. Ο καθένας πρέπει να αναρωτηθεί κατά πόσο η στάση του τιμά το δώρο της ζωής από το Θεό και να εξετάζει τα κίνητρά του (Εκκλησιαστής 11:9). Η ζωή είναι τόσο πολύτιμη που δεν μπορεί κανείς να κάνει διαφορετικά. Είναι λογικό να σκεφτεί κάποιος σοβαρά τις πιθανές συνέπειες που θα προκύψουν αν πηδήξει από κάποιο γερανό, αν βουτήξει από κάποιο αεροπλάνο ή αν κάνει κάτι που θα μπορούσε να θεωρηθεί υπερβολικά ριψοκίνδυνο. Αυτά που καταδικάζονται στη Βίβλο είναι οι ανόητες ακρότητες. Αλλά έχει κανείς υποχρέωση προς τον εαυτό του, προς εκείνους που τον αγαπούν και προς το Θεό να θεωρεί πολύτιμη τη ζωή του. Η ζωή είναι δώρο από το Θεό. (Ψαλμός 36:9). Οι σώφρονες σήμερα έχουν υποχρέωση να δείχνουν σεβασμό για τη ζωή. Θα ήταν κατάλληλο για ένα σώφρονα να αναμειχτεί σε κάποιο άθλημα που θα μπορούσε να τον εκθέσει σε άσκοπους κινδύνους; Όσο δυνατός και υγιής και αν αισθάνεται κάποιος, απλώς δεν είναι απρόσβλητος από βλάβη. Δεν είναι ρεαλιστικό να σκέφτεσαι: Δεν μπορεί να συμβεί σε εμένα. Όπως αναφέρεται στη Γραφή «καιρός και απρόβλεπτη περίσταση μας βρίσκει όλους μας». (Εκκλησιαστής 9:11). Για παράδειγμα, συνετό άτομο που θέλησε να σχοληθεί με τον αιωροπτερισμό, έγινε αυτόπτης μάρ-

τυρας θανάτου τού εκπαιδευτή του από αμέλεια. Ενθουσιασμένος ο εκπαιδευτής από την παρουσία της αρραβωνιαστικιάς του στην πτήση αμέλησε να πάρει όλα τα μέτρα ασφαλείας. Συγκλονισμένος ο εκπαιδευόμενος από το γεγονός σταμάτησε να ασχολείται με το άθλημα.

Τα άτομα που βάζουν τον εαυτό τους σε κίνδυνο έχουν προσωπικότητα που αναζητεί έντονες συγκινήσεις. Είναι αφύσικο για κάποιον να αναζητά επικίνδυνα αθλήματα που μπορούν να προκαλέσουν και θάνατο. Ανάλογη συμπεριφορά δείχνει έλλειψη σεβασμού για τη ζωή. Ο ίδιος ο Ιησούς αρνήθηκε να υποβάλει τον εαυτό του σε δοκιμασία χωρίς λόγο (Ματθ. 4:5-7) και να ρίξει τον εαυτό του από την έπαλξη του ναού προκειμένου να δοκιμάσει το Θεό.

Στο χώρο της ορειβασίας οι επίδοξοι ορειβάτες και όσοι ασχολούνται με τον τουρισμό περιπέτειας προσπερνάνε με ευκολία την περίοδο μαθητείας και μετακινούνται γρήγορα προς την απόκτηση ορειβατικού κεφαλαίου. Η εμμονή τους στην επίδοση μπορεί να τους οδηγήσει μερικές φορές στον θάνατο. Άλλοι προσπαθούν να δημιουργήσουν ρεκόρ ως οι γηραιότεροι η οι νεότεροι αναβάτες του βουνού. Οι ορειβάτες πρέπει να έχουν θάρρος για να αναρριχηθούν, αλλά όταν υπάρχει έλλειψη εμπειρίας αυτό ισοδυναμεί με ανοησία. Συχνά εφευρίσκονται τέτοια αθλήματα που εμπεριέχουν κίνδυνο. Μέσα σε δύσκολες καιρικές συνθήκες είναι εύκολο να χαθεί κάποιος. Πρέπει βεβαίως να παραδεχθούμε ότι ο κίνδυνος αποτελεί αναπότρεπτο στοιχείο της ορειβασίας. Χωρίς αυτό το στοιχείο θα ήταν απλά όπως οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα. Στην ορειβασία η έλλειψη φόβου που λειτουργεί αποτρεπτικά μαζί με την έλλειψη εμπειρίας μπορεί να έχει τραγικά αποτελέσματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Aghai-Nia, H. (1992) Abuse of rights at sports. Πανδέκτης, 1, 4, 561-564.

Albert, E. (1999). Dealing with danger. The normalization of risk in cycling. International Review for the Sociology of Sport, 34, 2, 157-171.

-Beedie, P. (2003). Adventure Tourism. pp. 203-239 In Hudson, S. (ed.) Sport and adventure tourism. The Haworth hospitality press, N.Y. USA.

-Bourdieu [1984] 1985. "Social Space and the Genesis of Groups." Theory and Society 14 (November): 723- 744.

-Carpenter and Priest 1989. The adventure experience paradigm and non – outdoor leisure pursuits. Leisure Studies, 8, 65 -75.

-Dougherty, N. J. (ed.) (2002). Principles of safety in physical education an sport. Reston, VA: National Assocaition for sport and Physical Education.

-Godlee, Fiona, (1993). Walking across Antarctica. British Medical Journal, Vol. 307, 18-25 Dec. 1993, pp.1599-1601.

-Krakauer, John, (2000). Χωρίς οξυγόνο. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα. Αρχικά (1997). Into thin air.

-Priest, S. & Gass, M.A. (1997). Effective leadership in adventure programming. Human Kinetics. University of New Hampshire.

-Quinn, W. (1999): The essence of adventure. In adventure programming, eds. J.C. Miles and S. Priest, 149-151. State College, PA: Venture.

-Zuckerman (1979). Attribution of success and failure revisited, or: The motivational bias is alive and well in attribution theory. Journal of Personality, vol.47 issue 2, 245-287

-Κλεισούρας, Β. Φυσιολογία της άσκησης. Εκδόσεις Πασχαλίδης, Β΄ Εκδοση, Τόμος 1.

-Παπαδόπουλος, Νίκος (2011).Ένα ταξίδι στο όνειρο και στην αλήθεια. Επιμελητής, Σαραντινός Νίκος. Αυτοέκδοση του Νικου Παπαδόπουλου

-Τζάμλινγκ Τένζινγκ Νοργκάϊ και Μπρόουτον Κόμπερν (2003). Αγγίζοντας την ψυχή του πατέρα μου. Το ταξίδι ενός Σέρπα στην κορυφή του Έβερεστ. Ωκεανίδα.

-Φραγκούλης Φίλιππος (2012). Απέναντι όχθη. Λούσιος..ο αγώνας, η επιβίωση, η απώλεια. Novelbooks.

Ο ποταμός Αώος

1. 15-03-2015. Μεγάλα Λιβάδια (Φωτ. Γιώργος Δαυιδόπουλος)
2. 19-04-2015. Φαράγγι Τιμίου Προδρόμου. (Φωτ. Μιχάλης Βαμβακάς)

3. 01-05-2015. Κορυφή Τυμφρηστού (Βελούχι). (Φωτ. Μιχάλης Βαμβακάς)
4. 02-05-2015. Κορυφή Καλιακούδας. (Φωτ. Μιχάλης Βαμβακάς)

5

6

5. 03-05-2015. Κορυφή Χελιδόνας. (Φωτ. Μιχάλης Βαμβακάς)
6. 31-05-2015. Μονή Στομίου.

7

8

7. 2015. Μετέωρα. Στην κορυφή Ντούμπιανη.
8. 2015. Από την σχολή ορειβασίας. Εκπαίδευση σε πτώση.

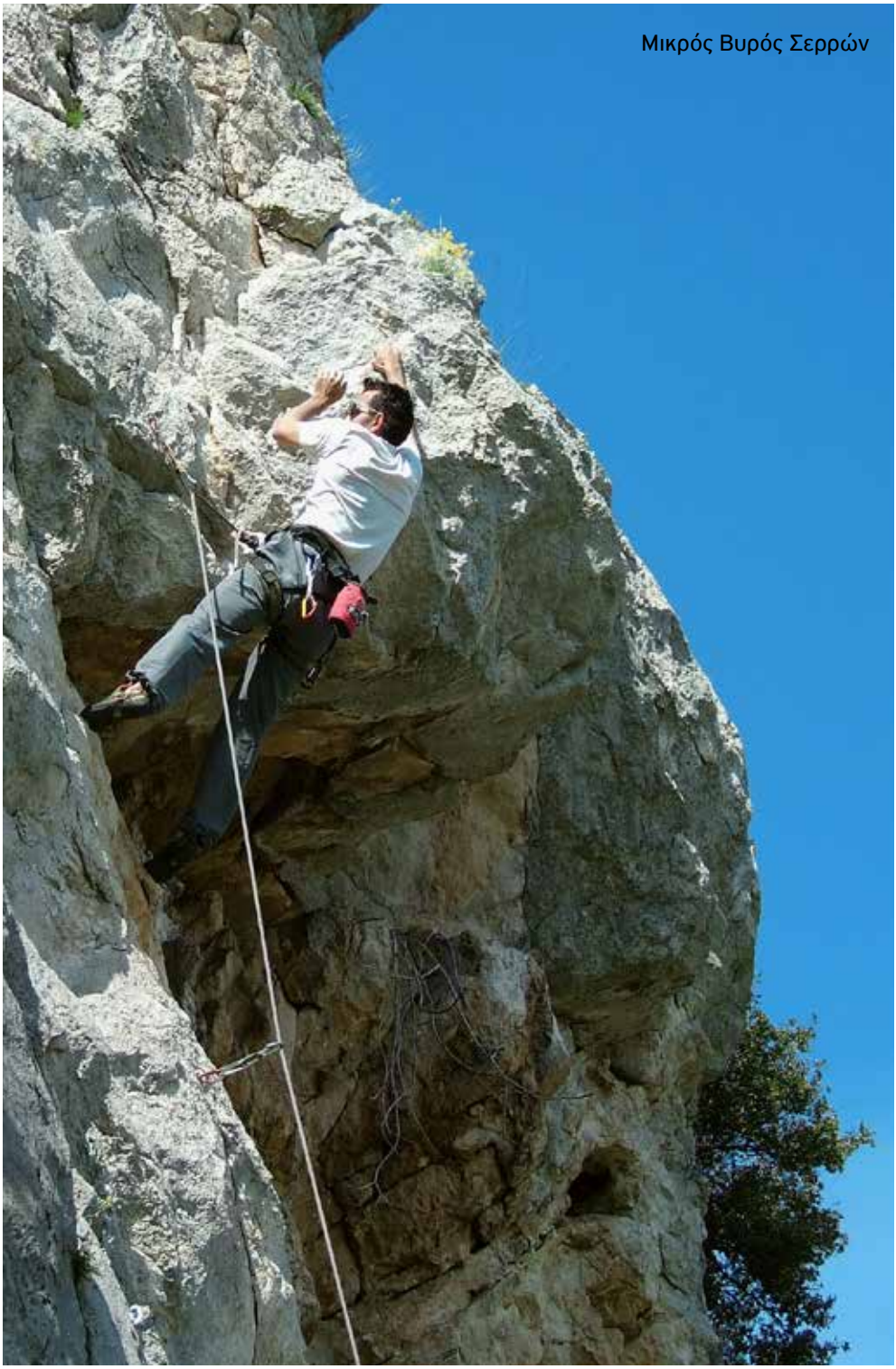
Μικρός Βυρός Σερρών

ΟΛΥΜΠΟΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
www.seoreivaton.gr